ЭСЭГЫН ЗҮРГЭ

...брийн хубисхалай улаабхилан мандаһан жэлдэ түрэ... хүн! Ши мүнөө табин таба наһаяа гүйсэжэ бай-

...ар түргэнөөр ябанаб! Һаял һэмнай: арба гаража яба... түрүүшын колхозууд орон доторнай хаа хаанагүй эм... эхилээ һэн. Нютагай комсомолшууд, залуушуул ... тухай хонгёо дуунуудые хангюурдан, үглөөнэй үүр ...ар үргэн талаяа хахалхаяа, хамтынгаа үнеэдые һаа... адуулхаяа гарадаг һэмнай. Үдэшэндөө улаан бу... —ёохор, газаань—зэргын наадан. Бүхэли үдэртөө ...н хүбүүд, басагад эсэһэн сусаһанаашье мартанхай, ...унаар хухижэ, амаржа байдаг һэмнай. Шинии үетэн, ...н залуушуул тиихэдэ хэнэй баатаршалга, хэнэй жэ... шүтэжэ, дурлажа, ябадаг һэм? Агуу багша Ленинэй ...байгуулалсажа, хаанта засагай мүрдэлгын хатуу шэ... ...нүүдтэ хажуу тээшээ хэлбэрингүй алхалжа, тэрэ түү... ...н долоон ондо Октябриин туг мандуулалсажа, граж... ...най гал дүлэн соогуур гарасалдажа, дэлхэйн бүмбэр... ...аанай нэгэн дээрэ тогтоолсоһон эсэгэнэр, аханар, ...эй арюун жэшээдэ шинии үетэн шүтэжэ ябаа.

...һанахадашни, тэрэ бага, эдир наһанайш үе ехэл дай... ...үндэр дэбжэлтын саг шэнги. Зүб даа. Гайхамшаг саг

...брийн хубисхалай мандаһаар табин табан жэлэй ой ...гүйсэхэнь. Эдэ табин табан жэлэй жэл бүхэниинь — ...замай эли тодо гэршэ. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ алта ...бэшээтэй.

...манай Эхэ орон дотор коммунизм байгуулжа байһан ...үе сагай залуушуул таанадай шүтэһэн, дурлаһан ...анханар, эгэшэнэрэй арюун дурасхаал, агуу хэрэ... ...шань үргэлжэлүүлжэ, таанадай барюулһан эстафетэ ...айгаар абажа ябана.

...үетэнэй хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эхэ, эсэгын, аханар, ...эй жэшээгэй айхабтар ехэ удха шанартай байһан ту... ...һайн мэдэнэш. Мүнөө үеын, далаад онуудай залуу... ...эдиршүүл баатар эсэгэнэрэйнгээ зүргөөр алхална, ал... ...оролдно

...зүргэ... Һанаад үзэхэдэ, һайн һайхан абари зан... ...сэхэ, ажалша бэрхэ эсэгын алхалһан зүргэ үхи ху... ...замай залуур, харгыень зааһан гал боложо үгэдэг

...һургаалтай, томоотой, бэрхэ, даруу, ажалша, үнэн ...сэдьхэлтэй хүнүүд хаанаһаа гаранаб? Эбтэй зэ... ...урин налагай гэр бүлэһөө. Хаанашье ябахадаа ...харуулжа, үндэр дабаан, бэрхэшээлнүүдые зоригтой... ...хүбүүд, басагад хаанаһаа гаранаб? Багаһаань ...үхи хүбүүдээ ажалда дадхаажа, юумэмнай иимэ тиимэ ...һургадаг, ажабайдал гээшэ нааданхай бэшэ, ямар... ...хүшэр ушар дайралдадаг юм гэжэ ойлгуулдаг бай... ...бүлэһөө.

...эсэгын жэшээ... Хүн бүхэн хүлдэ орохоһоо, үгэ хэлэ... ...һээл хойшо эхэ, эсэгээ харана, тэдэнэй хэлээшээр ...хэшээрнь хэнэ. Тиимэл һэн хойнонь эхэ, эсэгын ...гэжэ ходо хэлсэнэбди.

...жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа, ямар олон ...хүршэнүүд, нүхэдүүднай, аханар, дүүнэрнай һай... ...болохо байнал.

...аймагта Бодиин Чимитдоржотон гэжэ айл бии. ...хүбүүдэй эхэ мүнөө наһа баранхай. Энэ бүлын үхибүүд ...һургуули һудартаа бэрхэ һуража, ёһото хүнүүд бо... ...Бултадаа шахуу дээдэ эрдэмтэйнүүд. Гурбан хү... — Шираб, Дугар Намжил Чимитдоржиевтан эрдэ... ...адуу болонхой.

...совет бүлэ иигэжэ хүбүүд, басагадаа хүмүүжүүл... ...шададаг.

...зүргэ... Энэ зүргэнүүднай олон янзын байдаг ааб ...нша, хулгайша, худалша, залхуу, хомхой, хобдог, ...билдагууша эсэгын үхибүүд тэрэнэйнгээл зүргэдэ ...һанадаг, олонхи ушарта ородогшье байна.

...харыт даа. Хулгайша, архинша, хаарташа хүнүүд ...гаранаб? Нэн түрүүн тиимэрхүүл гэр бүлэһөө га... ...гү?

...хэрэгтээ алдаршажа, хүн зонойнгоо дунда хүндэтэй ...эсэгэнэр яаһан олон бэ! Тэдэнэй зүргөөр хүбүүд, ...алхалжа, эсэгын нэрэдэ хүрэмэ, тэдэнэй хэрэгые ...үргэлжэлүүлхэ хүнүүд болоно. Ёһото эсэгын һур... ...үгэ бүхэниинь үнэтэй даа!

...-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхоздо Базар Будажа... ...айл ажаһуудаг. Базар Будажапов гэгшэ бүхы на... ...борогүй ажал хэжэ, нютагтаа алдаршаһан хүн. ...жэлдэ траитористаар ажаллаа. Эсэгэ ороноо хам... Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ газар хахалжа, таряа та... ...үргаса хуряажа, фашистнуудые дараха, Илалта ...хэрэгтэ өөрынгөө хубитые үнэн сэхээр оруулаа. ...зургаа долоон жэлнүүдэй туршада хони харууһалха ...эхэ амжалта туйлаа: зуун эхэ хонинһоо зуу, зуу га... ...жэл бүхэндэ шахуу абадаг һэн. Цыпилма нүхэр... ...выставкэ ошожо ерээ, гүрэн түрын шагналнууд... Өөрынгөө баян дүй дүршэя Батомунко хүбүүндээ ...үгөө һэн. Мүнөө хүбүүниинь — Батомунко Ба... ...хонишодоймнгоо түрүү хонишодой нэгэн болонхой. Базар ...мүнөө пенсидэ гаранхайшье һаа, үбһэ хулһа саб... ...хүбүүндээ туһалжа, зааха газартань заажа, хэлэ... ...абадаг. Иимэл эсэгэнэр үхи хүбүүдтээ үльгэр жэшээ ...ха юм.

...брийн хубисхалай улаабхилан мандаһан жэлдэ түрэһэн ...! Таанадай арюун жэшээгээр залуу, эдир үетэн урга... ...жа, тэмсэжэ, һуража ябана.

...үе бүхэн аха үетэнөө хаража, тэдэнэй арюун зүр... ...н ябадаг. Тиимэһээ бултанда, илангаяа үхибүүд... ...басагадтаа, дүүнэртээ һайхан жэшээ болохо хү... ...бүрил олон болог лэ! Манай ниитын эмхинүүд, ком... ...һургуули, түрэлхид, хүмүүжүүлгын зургаанууд энэ ...үдэр бүриин халуун анхарал ходо табижа байг лэ! ...эсэгэнэрэй барюулһан эстафетэ найдамтайгаар ураг... ...лэ!

...-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...А. И. МОРОКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ...ЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан сүү... ...уудта олон жэлэй туршада эдэбхитэйгээр ажал... ...түлөө Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно райо... ...сүүдэй түрүүлэгшэ нүхэр Мороков Александр ...вичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй ...эй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

...АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

...АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ...арийн уялгые дүүргэгшэ В. ДУБРОВСКИЙ.

...-Үдэ хото. Соведүүдэй Байшан.
...оной октябриин 13.

...-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...Г. Н. БАЙМЕЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ...ЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, со... ...уудта, республикын сэрэгэй комиссариадуудта ...эй туршада һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө Зага... ...гай ажалшадай депутадуудай Загарайн сельскэ ...исполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Баймеев Григорий ...ые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй ...эй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

...АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

...АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ...ариин уялгые дүүргэгшэ В. ДУБРОВСКИЙ.

...-Үдэ хото, Соведүүдэй Байшан.
...оной октябриин 13.

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 243 (13957) | 1972 оной октябриин 14, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ҺҮ ҺААЛИЯА ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Гол тулэб һү ехээр һаажа, симментал үүлтэрэй буруу, хашарагуудые олоор түлжүүлхэ шэглэлтэй «Байкал» учхозой Посельскэ һаалиин гүүртын коллектив байгша ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 4.750 килограмм һү абахаар хараалһан юм. Тиин үнгэрһэн 9 һарын дүнгүүдэй согсологдоходо тус гүүртэдэ ажалладаг һаалишад үнеэн бүриһөө 3.841 килограмм һү һаажа, хараалһан зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Эндэхи түрүү һаалишан Людмила Мяханова үнеэн бүриһөө 4.050 килограмм һү абажа, урда мэтэ эрхимлэһээр. Тиихэдэ зарим һаалишад энэ хугасаа соо абаһан социалис уялгаяа, хараалһан түсэбөө дүүргэхэ дүтэлөө: Жэшээлбэл, һаалишан Елена Ивановна Ермолаева үнеэн бүриһөө 4.041 килограмм һү һаажа, нёдондоной энэ үеынхиһөө 676 килограммаар ехэ һү абаа. Харин Виктория Сергеевна Билсагаева 866 килограммаар үлүүлөө.

Гадна түрүү үхэршэд Евдокия Алексеевна Хвостова, Надежда Николаевна Логинова гэгшэд харууһалжа байһан үүлтэртэ буруу, хашараг, бухануудайнгаа шэгнүүрые сүүдхын 900—1.350 граммаар нэмээнэ.

Мүнөө тус гүүртын коллектив ССР Союзай байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойн баярта зорюулан абаһан социалис уялгаяа сүм дүүргэхээр бүхы хүсэеэ элсүүлэн оролдожо байнхай.

С. ХАЛТУЕВ.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ ХЭР БЭЛДЭНЭТ?

БАЙГААЛИИН БЭРХЭШЭЭЛЫЕ ДАБАН...

Жаран жэлэй хугасаада үзэгдөө, дуулдаагүй ехэ үер нёдондо зун боложо, колхозоймнай бүхы сабшалан, бэлшээри уһанда абтаа һэн. Үерэй гарахаһаа урид бүхы сабшалан дээрэһээ 14—15 мянган центнер үбһэ абахаар хараалжа байгаабди. Харин үнэндөө оройдоол 5.250 центнер үбһэ бүхы колхозоороо хуряажа абаа һэмди.

Иимэ бага үбһэ долоон фермын бүхы 980 толгой үнеэдтэ, тэдэнэй тугал, бурууудта ба хашараг гунжадта, шахагдажа байгаа 230 үхэртэ, 3.100 хонидто эдюулжэ ондо оруулха гээшэ гайтайхан хэрэг байгаа.

Ушар иимэһээ манай Доодо-Тоёодой фермын һаалишад болон малшад колхозойнгоо бүхы малшадтай адли тон хүшэр хүндэ байдалда үбэлжэхэ баатай болоо бэлэй. Жэшээнь, туталлаха үнеэдтээ, мүн тэдэнэйнгээ тугаллаһаншье хойно оройдоо арбан лэ хоногой туршада үбһэ үгэдэг байгаабди. Тиигээдшье сүүдхэдээ үхэр бүхэндэ 300 грамм үбһэ һолоомотой холижо үгэһэн нэрэтэй мэхэлдэг һаабзабди даа. Гэхэтэй хамта үертэ абтаһан сабшалангай ногооной шанар тон ехээр муудаһан. Илангаяа үертэ ороһон ногооной набшаһа памаанда элһэ, хайр (ил) сабүүн шэнгеэр нялдашадаг ха юм. Иимэ үбһэ эдиһэн үнеэд тугалнай шэшэжэ, гарза гайда орон алдаа һэн. Тоорэйн ветеринарна пунктын ахалагша ветврач Павел Иринчинович Булгутовай, тэрэнэй туһалагшанар — ветеринариин фельдшернүүд Дулма Хандаевна Хорёновагай, Булад Базарович Холхоевой аша туһаар лэ малаа үхүүлэнгүй хабарай ногоондо гараабди гэжэ хэлэхэдэ тон зүб болохо.

Тэдэнэр унтан хэбтэнгүй ябажа, шэшэһэн тугал, үнеэдыемнай таридаг байгаа юм. Колхозойнгоо механизаторнуудай таряанай үндэр баян ургаса хуряажа абаһанай ашаар лэ малаа ороохо талханай зүйл үнеэн бүхэндэ 500 грамм, мүн литр һүндэнь 300 грамм үгэдэг байгаабди. Тэрэшэлэн болоомо садатарнь эдюулжэ үбэлжэлгын бэрхэшээлые дабажа гараабди.

Манай фермын һаалишад, малшад болон мэргэжэлтэдые ганса үхэр малаа үхүүлэнгүй он жэлые дабахын тула тэмсэжэ байгаа бэшэ, хэды хүндэ бэрхэшээлдэ ороошье һаа, бидэнэр һү ехээр һаахын түлөө шадалаараа оролдообди. Тиигэжэ нёдондо үбэлдөө үнеэн бүхэнһөө сүүдхын 8 килограммһаа доошо бэшэ һү һаадаг байгаабди.

Нэн түрүүн һаалишаднай үнеэдээ сагһаань урид шэргээхэгүйн тула гол анхаралаа хандуулаа. Тиимэһээ жэл бүри үнеэн бүхэнһөө тугал олон абтана. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ фермынгээ 180 үнеэнһээ 190 тугал абажа түлжүүлһэн байнабди. Тэрэнэй аша үреэр байгша оной октябриин 1-нэй мэдээгээр нютагай үүлтэрэй үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 1.730 килограмм һүн һаагдаа. Шэнэ жэл болотор үнеэн бүриһөө бүхыдөө 2.350—2.400 килограмм һү һааха аргатайбди. Октябрь һарада нэгэ үнеэнһээ 170 килограмм, ноябрьда — 200, декабрь соо — 250 килограмм һүн һаагдаха байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, октябрь һарада 15 үнеэн, ноябрьда — 20, декабрь соо — 25 үнеэн тугаллахаар хүлеэгдэнэ. Иигээд ерэхэдээ фермынгээ бүхы 180 үнеэдһээнь хамта 190 тугал абахабди. Иигэжэ ажаллаһанай ашаар байгша ондо 2.476 центнер һү һаажа, 1910 центнерынь гүрэндэ тушааха түсэбөө августын 22-ой үдэр дүүргээ һэмди.

Энэ жэлдэ бүхыдөө 2.659 центнер һү гүрэндөө худалдаха харaатайбди. Манай коллектив һанаһанаа бүтээхэ, һарбайһандаа хүрэхэ аргатай. Юуб гэхэдэ, эрхим түрүү һаалишаднай — Сыремжи Шагдуровна Зандеева долоон һарын туршада үнеэн бүриһөө 2.055 килограмм, Дулма Бадмаевна Шойбонова — 2.038 килограмм, мүн Намжил Сыденовна Зандеева, Радна Митжитовна Холбоева гэгшэд үнеэн бүхэнһөөнь 1900—1919 килограмм һү һаагаа. Мүн бэшэ зургаан һаалишаднайшье абаһан уялгануудаа лаб дүүргэхэ байха.

Одоол энэ жэлдэ үбэлдөө үхэр малаа садхалан һайнаар ондо оруулха, мяха, һү бүри ехээр абаха аргатайбди. Луговодууд, механизаторнуудай оролдолгын ашаар байгша ондо 16.000 центнер һайн шанартай үбһэн хуряагдаа, тэрээнһээ гадна, 400 тонно сенаж болон 4 мянган тонно силос дарагдаа. Иигээд ерэхэдээ, ниитынгээ малда элбэгээр хүрэхэ үбһэ тэжээлтэйбди.

Саг болзор соогоо, һайн шанартайгаар хуряагдаһан үбһэн малай ашаг шэмэ нэмээхэ хэрэгтэ угаа ехэ нүлөө үзүүлдэг гэжэ малшан бүхэн мэдэнэ. Тиимэһээ манай фермын коллектив үбһэеэ өөһэдынгөө хүсөөр һайн шанартайгаар хуряажа, үбэлэй үедэ һү һаалгаяа дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн юм. Ушар иимэһээ үбһэ хуряалгын үедэ би өөрөө Тоорын дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшадые дахуулжа, 1.670 центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абаабди. 9-хи классай һурагшанар Анатолий Холхоев, Сергей Мадгаев, мүн 6-хи классай һурагшанар Слава, Максим Матуевтан шударгы бэрхээр ажаллажа, бэшэндэ үнэн сэхэ ажалай жэшээ харуулаа. Колхозоймнай парткон болон правлени үбһэ хуряалгын ажал дээрэ шалгарһан хоёр һурагшанарые Москвада, ВДНХ ошохо путёвкоор шагнаа. Тэдэнэр үбэлэйнгөө амаралтын үедэ Эхэ оронойнгоо түб хото айлшалха юм.

Василий Дамдинович Зандеев Ким Лопсонович Бардуев хоёр олохон жэлэй туршада фермын үнеэдые харууһална, бэлшээнэ. Зундаа үнеэдые бэлшээхэ, үбэлдөө наг шэбхэһээнь дал хотоёо сэбэрлэхэ, силос, үбһэ зөөхэ эгээл ажалша, һанаха һарбайха туһамаршаднай юм. Мүн энэ үнгэрэгшэ зуншье эдэ хоёр нүхэднай бэлшээриеэ зүбөөр хэрэглэжэ, һаалишадайнгаа һү ехээр һааха хэрэгтэ горитой туһа хүргэһэн байха юм.

Иигэжэ ажаллаһанай ашаар манай фермын һаалишад, малшад аймаг соогоо түрүүлэн, үнеэн бүхэнһөөнь 2.000 гаран килограмм һү һааха зорилгоёо дүүргэхэнь. Манай фермын энэ амжалта хадаа хүн бүхэнэй эбтэй эетэйгээр хүдэлһэнэй, ажалдаа үнэн сэхээр хандажа ябаһанай аша мүн.

Гэбэшье манай ажалда дутуу, дунданууд байдаггүй гэжэ хэлэхын аргагүй. Нэн түрүүн һүнэй шанар тухай хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Манай колхозой мал ажалай мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд һүнэй тоһолигые дээшэлүүлхэ, гашалангирыень доошолуулха асуудал үшөөшье шиидхэжэ шаданагүй. Иимэ дутагдал ганса манай ажахыда бэшэ, харин Түнхэнэй олонхи колхоз, совхозуудта үзэгдэнэ. Жэшээнь, манай колхозой бүхы фермэнүүдэй гүрэндөө тушааһан һүнэй (октябриин 1-нэй мэдээгээр) 3 процентнь 17 градусай гашалангиртай байгаа, харин 67,6 процентнь — 18 градусай, 30,1 процентнь — 19 градусай гашалангиртай байба. 17 градустай һү тушааһанайнгаа түлөө 109 түхэриг 37 мүнгэнэй нэмэлтэ түлөөһэ гүрэнһөө абаһан аад, харин 19 градусай гашалангиртай һү тушааһанайнгаа түлөө 1.494 түхэриг мүнгэнэй ялада унаабди. Иигээд ерэхэдээ колхознай 1.385 түхэригэй гарзада ороо.

Шэнэ жэлэй эхеэр колхозой правлениин шиидхэбэреэр һүнэй тоһолиг болон гашалангирые шалгаха лаборантын тушаал байгуулагдаһан юм. Энэ тушаалда томилогдоһон Любовь Халудорова май һара болотор муу бэшээр ажаллаһан аад, июньһээ хойшо юундэшьеб өөрынгөө албан тушаалда хайша хэрэгээр хандадаг болошоо. Хэрбээ тэрэнэй һайнаар ажаллаа һаа, колхознай иимэ гарза гайда орохогүй һэн. Мүн тиихэдэ һү зөөхэ машинын жолоошодой өөрынгөө үүргэдэ хайхарамжагүйгөөр ажаллаһанһаа боложо, һүнэй гашалангир баһал ехэ болодог гэжэ һананаб.

Эдэ бүхы асуудалнуудые түргэн шиидхэхэ саг ерээ. Илангаяа үбэлжэлгын үедэ малай үбһэ тэжээлые зүбөөр буйлуулжа эдюулхэ, үнеэдэй байра соо сэбэр байлгаха, фермэдээ ариг сэбэрые улам шангаар сахиха ёһотойбди.

Д. МАТУЕВ,
Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Доодо-Тоёодой фермые даагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Фермын түрүү һаалишан С. Зандеева һааһан һүеэ тушаажа байна. 2. Фермын һаалишад болон тугалшад.
Г. ИРИНЦЕЕВЭЙ фото.

ШЭНЭ ТАСС-һОНИН

МАРКС, ЭНГЕЛЬСЫН ЗОХЁОЛНУУДАЙ 100 ТОМ

БЕРЛИН. (ТАСС). Научна коммунизмын эхи табигшадай зохёолнуудай 100 томтой түгэс суглуулбари хэблэгдэн гарахаяа байна. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай, СЕПГ-гэй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай хамтадаа бэлдэжэ байһан ехэ һонирхолтой, шухаг суглуулбари болоно. Эдэнь — Карл Марксын, Фридрих Энгельсын литературна үг баялигуудые түрүүшынхеэ хамтадхаһан томууд. Томо томо зохёолнууд, статьянууд болон бэшэгүүдһээ гадна, мүн бүхы гар бэшэлгэнүүд, конспектнүүд, буулгабаринууд, номуудай хярхаг дээрэхи тэмдэглэлнүүд тэдэндэнь оролсоно.

СОВЕТ-ИРАНАЙ ДОКУМЕНТНҮҮДТЭ ГАР ТАБИГДАБА

Совет Социалис Республикануудай Союзай, Иранай хоорондын экономическа, техническэ харилсаа холбоо хүгжөөхэ тухай 15 жэлэй болзортой договорто, тэрэшэлэн 1972—1976 онуудта СССР Иран хоёрой хоорондын соёлой харилсаа хүгжөөхэ түсэбтэ гар табилга октябриин 12-то Москвада болобо.

Советскэ правительствын үмэнэһөө СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Иранай шахиншахай правительствын үмэнэһөө — гадаадын хэрэгүүдэй министр Аббас Али Халатбари гэгшэд договор ба түсэбтэ гар табяа.

СССР-эй, Иранай правительствануд хоёр ороной хоорондо бии байгаа договорнуудые, хэлсээнүүдые, бусад документнүүдые баримталан, хани, хүршэ ёһоной харилсаагаа бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ гэжэ хүсэдэг байһанаа үндэһэ болгон, энэ договор баталба.

Тус договор СССР-эй ба Иранай хоорондын али али талада ашагтай туһатай экономическа, техническэ харилсаа холбоо, худалдаа наймаа саашадань удаан саг соо, бата бэхеэр хүгжөөхэ гэжэ хараална.

СССР ба Иранай хоорондын соёлой холбоон тухай хэлсээе үндэһэ болгон зохёогдоһон, соёлой харилсаанай түсэб соёлой ба искусствын, эрдэм наукын, радио, телевидени ба хэблэлэй талаар, тэрэшэлэн спортын талаар хоёр ороной хоорондын харилсаа холбооной гол шэглэлнүүдые тодорхойлно.

Эдэ документнүүдтэ гар табилгын үедэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский болон бусад тушаалтад байлсаа.

Иранай зүгһөө Иранай шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви, шахиня Фарах Пехлеви, шахиншахтай хамта СССР-тэ ерэлсэһэн тушаалтад байлсаба.

(ТАСС).

КОСМОНАВТНУУДТА АЙЛШАЛБА

Иранай шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви, Шахиня Фарах Пехлеви, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Космонавтнуудые бэлдэдэг Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ центртэ октябриин 12-то айлшалаа.

Одон һүлдэтэ хотодо ородог үүдэнэй арк дээрэ Иранай ба СССР-эй гүрэнэй тугууд хиидхэгдэнхэй, амаршалгын үгэнүүдтэй транспарантнууд дэлгэгдэнхэй байба.

Замбуулинай дайда худар хүнэй нэбтэрэн оролгые зураглан харуулһан үзэсхэлэн һайхан картинанууд ба скульптуранuудай хажуугаарнь табигдаһан аллей соогуур айлшад дабшаа. СССР-эй лётчик-космонавт, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, авиацийн генерал-майор В. А. Шаталов Иранай шахиншахта рапорт үгэбэ. Тиигээд хүндэтэ айлшаниие замбуулинай баатарнуудтай — А. Г. Николаев, Г. Т. Береговой, В. В. Николаева-Терешкова, А. А. Леонов, Г. С. Титов, П. Р. Попович, Б. В. Волынов, Е. В. Хрунов, В. В. Горбатко, Г. С. Шонин гэгшэдтэй танилсуулаа.

Хүндэтэ айлшад Космонавтнуудые бэлдэдэг центрэй лабораторинууд ба һуралсалай кабинедүүд соогуур ябажа, замбуулинай техникэ, шэнжэлгэ хэдэг түхеэрэлгэнүүдые, туршалгануудай хэгдэдэг программануудые газар дээрэ шэнжэлхэ онгосо-тренажерые ехэтэ һонирхон хараа.

Мохаммед Реза Пехлеви, Н. В. Подгорный Космонавтнуудые бэлдэдэг центрһээ одон һүлдэтэ хото тээшэ ошобо.

Иранай шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви, Н. В. Подгорный замбуулиниие анха түрүүн шэнжэлэн туршагша Ю. А. Гагаринай памятнигай дэргэдэ сэсэгүүдые табяад, минутын туршада дуугай байжа, тэрэнэй дурасхаалые хүндэлэн ёһолоо.

Удаа тээнь шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви, Н. В. Подгорный Космонавтикын музейе, Ю. А. Гагаринай дурасхаалай кабинедые хараа, хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ тэмдэглэлнүүдые хэбэ.

Космонавтнууд хани ёһоной уулзалгада айлшадые уриба. Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, СССР-эй лётчик-космонавт, авиацийн генерал-майор Г. Т. Береговой амаршалгын үгэ хэлээ.

Иранай шахиншах космонавтнуудта, замбуулинай онгосонуудые бүтээгшэдтэ хандан үгэ хэлэхэдээ, замбуулиниие шэнжэлэгшэ совет баатарнууд шэн габьяата хэрэгүүдээрээ арадуудай хоорондын хани барисаа хүгжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулна гэбэ.

Н. В. Подгорный КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Советскэ правительствын үмэнэһөө космонавтнуудые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, Совет Эхэ ороноо алдаршуулдаг, дэлхэйн эрдэм ухаае хүгжөөлгэдэ хубитаяа ехээр оруулдаг баатар габьяата ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлахыень тэдэндэ хүсэбэ.

(ТАСС).

Космонавт РУКАВИШНИКОВ — ХЯАГТАДА

Хяагтада баярта мэдээсэл дуулдаба. Космонавт Николай Николаевич Рукавишников аха дүү Монгол ороноор айлшалаад бусаха замдаа түрэл Хяагтадаа хүрэхэб гэжэ мэдүүлээ бшуу. Дэлхэйдэ суурхаһан баатар хүбүүн Хяагтын нэгэдэхи һургуулида 1948—1949 онуудта һураһан байна.

Хяагтын аймагай мянга гаран ажалшад, һурагшад хүндэтэ айлшанаа угтахаяа сугларбад. Улаан-Үдэһээ ерэһэн КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Баднев, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Раднаев, космонавттай сугтаа һураһан нүхэд — авиационно заводой хүдэлмэрилэгшэ Владимир Вильмов, Зүүн-Сибиринн технологическа институдай начертательна геометрнин багша Валентин Мункоев, Хяагтын нэгэдэхи һургуулиин багша Галина Чернышова гэгшэд угтагшадай дунда байлсаа.

Космонавтые угталгын баярай митинг Хяагтын Соведүүдэй талмай дээрэ болобо. Митингын һүүлээр Н. Н. Рукавишников өөрынгөө һураһан түрэл һургуулида, 1920—1921 онуудта Сүхэ-Баатарай нюусаар ажаһууһан музей-гэртэ, Хяагтын хизаар ороноо шэнжэлхэ музейдэ, 1921 ондо МНРП-гэй съездын үнгэргэгдэһэн байшанда айлшалаа.

Хяагтын хүн зон городойнгоо хүндэтэ эрхэтэн герой-космонавтые баярай оршон байдалда үдэшэбэ.

А. СУРМАЧ.

Яруунын аймагай Нарһатын № 60 округто Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар бүридхэлдэ оруулха тухай һунгуулиин окружной комиссиин

МЭДЭЭСЭЛ

Нарһатын № 60 һунгуулиин округто эндэһээ гаража ошоһон депутадай орондо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадые һунгалга 1972 оной октябриин 29-дэ, амаралтын үдэр болохо.

«Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха Дүримэй» 55-дахи статьягай үндэһөөр заагдаһан һунгуулиин округто Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Яруунын аймагай «Юбилейный», «Сосновский» совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадай хамтын суглаагаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэр Горчаков Василий Александрович бүридхэлдэ абтаба. Нүхэр Горчаков 1923 ондо түрэһэн, КПСС-эй гэшүүн, сэрэгэй алба хаагша.

Мүнөө үеын совет хүн ушар ёhо hайн мэдэхэ, алишье тээшээ тэгшэ бэрхэ байха ёhотой ха юм. Хүдэлмэришэн хүнэй үйлэдбэридөө ёhотой эзэн байха, hайн бэлэдхэлтэй, мэргэжэл шадабаритай байха тухайнь КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев профсоюзуудай XIV съезд дээрэ ехэ тодоор хэлээ.

Үнэхөөрөө мүнөө үеын хүдэлмэришэд үйлэдбэриин асуудалнуудые, экономикын хүгжэлтын саашанхи зорилго, эрилтые hайн мэдэхэ болонхой.

Электрын элшэ хүсэ дамжуулха утаhа тусхай лентээр орёохо даабаритайбди. Һарадаа 330—335. комплект орёогдодог лентэ нормын ёhоор участогта үгтэнэ. Тиимэhээ үйлэдбэриин даабариин, хэды зэргын материалай үгтэхэ байhаниинь элитэ. Материалаа нормын ёhоор гаргашалхаар, голодоhо хэхэгүйгөөр, hайн шанартай продукци бүтээхээр участогай ажал эмхидхэхэ гэжэ оролдоноб.

Али нэгэ хүдэлмэришэнэй голодоhо гаргаа hаань, бүхы

Мастер хүдэлмэришэдтэй сугтаа сахэ үйлэдбэри дээрэ ажалладаг. Тиимэhээ тэдэнэй эрилтэ, hанал бодол hайн мэдэнэ. Хүдэлмэришэд лэ үйлэдбэрилгын ехэ, гол хүсэн байна ха юм. Тэдэнэй гараар продукци бүтээгдэнэ. Эдэ хүдэлмэришэдэй үнэн сэхэ, hайн бэлэдхэлтэй байха бүринь ажал хэрэг урагшатай ябаха гээшэ. Би өөрынгөө участогай хүдэлмэришэдтэй ходо хөөрэлдэдэг, хэнэй ямар асуудалаар hонирходогые hайн мэдэнэб. Заримдань hануулга хэхэ хэрэгтэй, зариманай ажал үдэр бүри хинан шалгаха ушар гарадаг. Харин участогай олонхи хүдэлмэришэд ажалаа hайнаар шудалhан, дүршэhэн нүхэд. Иимэ хүнүүдтэй ажаллахадашье бэлэн.

Галина Ивановна Дубинина ехэ журамтай, ажалаа нарин нягтаар дүүргэдэг. Соня Сафина, Галина Одинцова, Вера Костина ажалдаа нэгэшье голодоhо гаргадаггүй. Участогаймнай 35 хүдэлмэришэдэй диилэнхи олониинь эхэнэрнүүд юм. Тэдэнэр бултадаа ажалаа hайнаар шудаланхай. Утаhа орёохо хэды зэргын лентын гаргашалагдаха байhые мэдэнэ.

Ерэхэ hарын даабари, гаража байгаа hарын үрэ дүн тухай участогай бүхы хүдэлмэришэдтэй зүбшэн хэлсэнэбди. Тиигэжэ ажалаймнай hайн тала, алдуу дутагдал элирүүлэгдэнэ. Хэн хүдэлмэришэн hайнаар ажаллажа гарааб, hайн шанартай ехэ продукци бүтээгээб гэжэ дууhан эли байдаг. Харин голодоhо гаргагшад мүн лэ элирүүлэгдэнэ, шүүмжэлэлдэ ороно.

Манай участок энэ жэлэй даабариие болзорhоонь урид, декабриин 26-да дүүргэхэ уялга абанхай. Энэ уялгаяа заатагүй дүүргэхэбди. Сентябриин түсэб үлүүлэгдээд, октябрь соо hаадгүйгөөр ажаллаха бэлэдхэл хэгдээ hэн. Участогуудай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ түрүү hуури эзэлhэн байнабди. Экономическа талаараа hайн үрэ дүн туйлаха даабари мүн лэ дүүргэгдэнэ.

Би цехэй эмхидхэгдэhэн 1961 оноhоо хойшо эндэ ажалланаб. Тэрэ гэhэнhээ хойшо үйлэдбэримнай ехээр хүгжөө. Бүтээсэ ехэтэй шэнэ машина, станогууд мэдэлдэмнай үгтөө, шэнэ түхэлэй продукци бүтээдэдэг болоо. Цехэй эхэнхи продукци, хэдэн түхэлэй электродвигательнүүд эрхим шанарай Түрэнэй тэмдэгтэ хүртэhэн байна. Иимэ продукци бүтээн гаргахада манай участок мүн лэ хабаадалсана. Ажалаа эхинhээнь абаад лэ hайнаар бүтээхэдэ хожомынь голодоhон гаргагданагүй, материал, салин үлүү ехээр гаргашалагданагүй ха юм.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ТООЛОЖО ҺУРАХА УЯЛГАТАЙБДИ

„Электромашина" заводой мастер Г. П. ШАМАНСКИЙ хөөрэнэ

Бага гаргашатайгаар ехэ продукци бүтээн гаргаха, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гэhэн партиин XXIV съездын табиhан зорилго бэелүүлхын тула хүдэлмэришэд өөhэдынгөө предприятиин байдал, hайн, муу талыень дүүhан мэдэхэ ёhотой.

Манай электромеханическа цех 11 участогтай юм. Тэдэниие мастернууд толгойлдог. Цехэймнай 5 участок экономическа даабаряа дүүргэнэ. Иимэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, олонхи участогуудта экономическа хүдэлмэри hүүлээр табигданхай, тэрээндэ хүдэлмэришэд бултадаа хабаадалсанагүй.

Мастер — үйлэдбэриие эмхидхэгшэ, хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлэгшэ гэжэ хэлсэдэг. Продукци бүтээн гаргаха даабариие хэмжээнэйшье, номенклатурыншье талаар дүүргэхээр участогай ажал эмхидхэхэ уялга мастерта даалгагданхай. Тинхэдээ продукциин шанар тухай асуудал огто мартажа болохогүй гээшэ. Ганса ажалай эмхидхэлээр дашууржа болохогүй. Түсэбэй ёhоор бүтээгдэхэ продукцида хэды зэргын материалай гаргашалагдаха, хэды зэргын салин хүлhэнэй түлэгдэхэ байhые үдэр бүридэ шахуу соносолжо, тухайлжа байхань шухала.

Тиигээгүй hаа, үлүү ехэ салин түлэгдэхэ, ехэ гаргаша хэгдэхэ ха юм. Тиимэhээ мастер үйлэдбэриие эмхидхэгшэ, хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлэгшэ байхаhаа гадна, экономист байха ёhотой болоно. Манай участок экономическа талаараа hайн үрэ дүн туйлана. Материал, салин хүлhэ үлүү ехээр гаргашалнагүйбди.

деталь голёгдохо, материал дэмы хосорхо байна. Халаанай үедэ хүдэлмэришэдэй ажал эхинhээнь абаад лэ ходо шалгаха хэрэгтэй. Голодоhо гаргаха ушарые эхиндэнь лэ зайсуулха шухала. Бэлэн детальние хожомынь голохо гээшэ hүүлшын хэрэг. Дүй дүршэлтэй, бэрхэ хүдэлмэришэд залуу нүхэдөө хажуудаа абажа, ажалдань дүршүүлдэг. Зэр зэмсэгээ, материалаа зүбөөр хэрэглэхыень hургадаг. Залуу хүдэлмэришэд ажалдаа дүршөөд, тусхай шалгалта баридаг. Тэрэнэй hүүлээр хүдэлмэришэнэй разряд олгогдодог юм.

Бүтээhэн продукцияа голодоhогүйгөөр, гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр техническэ хиналтын таhагта тушааха гурим хэрэглэнэбди. Продукци тушааха график зохёогдонхой. Халаан, арбан хоног бүхэндэ жэгдэ hайнаар продукци бүтээдэг, саг соонь тушаадаг болоходо голодоhон гаргагданагүй. Голодоhогүйгөөр, гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр продукцияа тушааха гэhэн саратовска машина бүтээгшэдэй дүй дүршэл манай заводто ехэ ашатуhатай байба. Энэ гуримые мастерай ёhотой туhалагша гэжэ нэрлэхээр.

Голодоhогүй продукци бүтээдэг хүдэлмэришэд hарадаа 15—20 түхэригөөр үлүү ехэ салин абадаг, hайн шанартай продукци бүтээхэдэ, хүдэлмэришэдтэ өөhэдтэнь, мүн участок, заводто ашатуhатай. Манай участок бүхы продукциингаа 99,5—99,7 процентые гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр тушаадаг болоо. Харин уялга дотороо хараалhамнай 96 процент юм.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ— ПАРТИИН ЗЭРГЭДЭ

Өөрынгөө зэргэ олошоруулха, залуу коммунистнарые хүмүүжүүлхэ асуудалда Хүрбын леспромхозой партийна организаци ехэхэн анхарал хандуулна.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл, коллективтээ хүндэтэй нүхэд партиин зэргэдэ абтана. Жэшээлхэдэ, модо зөөдэг машинын эрхим жолоошодой нэгэн Иван Титович Титов үнгэрhэн хабар КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаад, мүнөөшье үльгэр жэшээ харуулан ажаллана.

— Нэгэ-гурбан жэлэй саада тээ партиин зэргэдэ ороhон 6 залуу коммунистнар манда бии юм, — гэжэ леспромхозой парткомой секретарь Анатолий Федорович Акулов хөөрэнэ. — Тэдэнэй ажал хүдэлмэри модо бэлэдхэлэй пунктнуудай партийна эхин организацинуудай анхаралда ходо байhаар. Тэдэнэр бултадаа партийна даабаритай, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Бага-Хүрбын модоной пунктын технорук В. П. Акулов энэ жэлдэ партиин гэшүүндэ абтаhан байна. Партида орохоёо бэлдэхэдэнь, тэрээндэ партийна эхин организациин секретарь В. Г. Безденежных, леспромхозой парткомой гэшүүн, рабочкомой түрүүлэгшэ В. П. Золотарев ... туhалhан байха. КПСС-эй Устав ба программа ... дэ дахин хөөрэлдөө hэн.

Тэрэшэлэн залуу ... нистнар политическэ, ... мическа hуралсалда ... тэйгээр хабаадуулагдана ... тухай тэдэнэй тоосоон ... на суглаан дээрэ зүбш... сэгдэнэ.

Г. ХАГ...

Манай фотокорреспондент С. Балдуевай буулгаhан энэ зураг дээрэ Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй инструментальна цехэй токарь-расточник Александр Максимович Петровые харанат. КПСС-эй гэшүүн нүхэр Петров 6-дахи разрядтай юм. Тэрэ СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ ажалай үндэр бүтээсэ харуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. М. Петров ажалдаа.

ПРОПАГАНДИСТНАР ҺУРАЛСАНА

КПСС-эй Буряадай обкомой политическэ гэгээрэлэй байшан соо пропагандистнарай дүрбэн үдэрэй семинар эхилбэ. Республикын хүдөө нютагуудай политическэ hуралсалай дунда шатын пропагандистнууд (түүхын материализм, үйлэдбэриин экономикын, ба хүтэлбэрилгын үндэhэ hуури заагшад) түрүүшын үдэр КПСС-эй обкомой секретарь К. М. Продайводагай «Буряадай АССР-эй экономикын хүгжэлтын холын хараа түсэбүүд тухай», КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша М. М. Гаськовой «СССР-эй 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, үзэл сурталай хүдэлмэриин зарим тэды асуудалнууд», түүхын эрдэмэй доктор, профессор Е. Е. Тармахановай «СССР-эй байгуулалта—ленинскэ национальна политикын илан мандалга» гэhэн элидхэлнүүдые шагнаа.

Удаадахи үдэрнүүдтэ секцинүүдтэ хубааржа, hуралсалаа үргэлжэлүүлээ. Тэндэ экономическа эрдэмэй кандидат М. М. Занданов, КПСС-эй обкомой лектор С. Б. Харитонов, республикын Госпланай таhагай начальник М. П. Петрунин болон бусад секцинүүдэй занятинууд дээрэ элидхэлнүүдые хээ.

Манай корр.

ТАРЯАШАН УГТАНА... ЗАНШАЛ

ХОНХОЛО. Энээхэн үгын шэхэндэ соностоходо, нэлэнхы үргэн таряан далайн долгилхо нюдэндэ харагдахадал гэдэг, үг унгяараа таряашанай хүндэтэ нэрые зүүжэ ябаhан Рычковтон, Козловтон, Киреевтэн мэтэ хүнүүдтэй уулзаhан мэтэ болодог.

Зүб даа. Хонхолын газарай хүрьhэн үрэжэлтэй, ямаршье сагта тарянай баян ургаса бэлэглэдэг. Ган гасуур болоhон энэшье жэлдэ яhала hайн ургаса хурягдаа.

ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан социалис уялга соонь иигэжэ уншанабди. «Хүл дээрээ байhан таряан үшөө таряан бэшэ гээшэ. Амбаарта ороhон таряае таряан гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Тиимэhээ ургуулhан ургасаяа богони болзорто гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха шухала». Эдэ үгэнүүд арсалтагүй зүб ааб даа. Мүнөө бүхы тарягаа колхозойнгоо амбаарта хадагалба. 5799 гектар талмай дээрэhээ 91 мянга 320 центнер таряа хуряагаа гэхэ гү, али гектар бүриhөө 15 центнер 70 килограмм ургаса ургууhан болоно.

— Колхознигууднай хэлэhэн үгэдөө эзэн байба. Богони болзорто бүхы тарягаа хуряажа абаабди. 28 000 центнер эрхим шанартай ороохо таряа Эхэ оронойнгоо амбаарта адхажа, түсэбтэ даабарияа үлүүлэн дүүргэhэн байнабди,—гэжэ түс колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Ефим Васильевич Иванов хөөрэнэ.

Тракторист, комбайнер, таряашан бүхэнэй оролдосотой ажалай ашаар ехэ амжалта түйлагдаа. Гурбадахи тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Тимофей Авдеевич Киреевтэй хөөрэлдэhэнөө мүнөө элихэнээр hананаб.

— Гансахан манай бригадада 50 гаран хүн таряа хуряалгын халуун хаhа соогуур ажаллаа. Тэдэнэй хүн бүхэн өсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлжэ, ниитын хүдэлмэридэ хубитаяа оруулаа. Иигэжэ бидэнэр саг болзор соонь ургасаяа хуряажа абаабди,—гэжэ тэрэ хэлээ hэн.

Зүб даа. Колхозой таряашадай эбтэй өөтэй коллектив ажалай шэнэ амжалта түйлажа шадаба. Таряашадай дүй дүршэл, бэлиг шадабари эндэ элеэр харагдаа.

Газар хахалагшын бэлиг шадабари. Энээхэн ямар гүн гүнзэгы удхатай үгэ гээшэб. Таряашанай бэлиг шадабари тухай хөөрэлдэхэдөө, Хонхолын нэлэнхы үргэн таряалангай эзэдые дурдадаг байнабди. Энээндэ гайхалшьегүй ааб даа. Юуб гэхэдэ, энэ нютагай таряашад аймагhаа холуур суурханхай бшуу.

Тимофей Авдеевич Киреев гурбадахи тракторно-таряан ажалай бригадые дүрбэдэхи жэлээ хүтэлбэрилнэ. Тэрэ Хонхолын таряашанай бүлэдэ түрэhэн, балшар наhанhаа ажалай амта таниhан хүн юм. Элинсэг хулинсагайнгаа hайн hайхан заншал тэрэ үргэлжэлүүлнэ, газарайнгаа баялигые арьбадхажа, тоонто нютагаа суурхуулна.

— Эсэгэмни бүхы наhан соогоо газар хахалжа, таряа ургуулжа ябаhан байха. Тэрэнэй үринэр, бидэнэршье, энэ заншалые үргэлжэлүүлнэбди,—гэжэ Тимофей Авдеевич хөөрэнэ.

Ёhо заншал. Энэ hайн hайхан заншал лэ! Т. А. Киреев хори гаран жэлэй туршада газар хахалжа, колхозой баялиг арьбадхажа ябаа. Харин мүнөө колхозойнгоо түрүү бригадануудай нэгые толгойлно. Ажалаа hайн мэдэхэ тула, шадамараар хүтэлбэрилнэ. Хүшэр хүндэ энэ жэлдэ тэрэнэй даадаг бригада гектар бүриhөө 16,8 центнер шэниисэ, 17 центнер обёос хуряагаа. Энэ хадаа колхоз соохи эрхим баян ургаса болоно.

Эдэ тоонуудые дурданшьегүй гарахада болохо байгаа. Зүгөөр тоо, баримтанууд бригадын гэшүүдэй, илангаяа хүтэлбэрилэгшын таряа хуряалгын халуун хаhын үедэ үсэд нэтэрүүгээр хүдэлhые гэршэлжэ үгэнэ ха юм.

Бригадир Т. А. Киреевэй хүдэлмэриин үдэр үглөөнэй 5 часhаа эхилээд, үдэшэ орой болотор үргэлжэлдэг юм. «СШ-21» гэжэ «унаагаараа» тэрэ бүхэли үдэртөө бригадынгаа таряалангые ишэ тиишэнь хэрээhэлэн ябадаг. Бригадирай туhаламжын хэрэгтэйл газарта саг соогоо хүрөөд лэ байдаг. Хани нүхэсэлэй мэдэрэлтэйгээр, даажа абаhан ажалдаа харюусалгатай байхаар хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гээшэ хүтэлбэрилэгшын нангин уялга болоно гэжэ коммунист Киреев hайн мэдэдэг. Өөрынгөө жэшээ дээрэ хүнүүдые hургадаг. Хүшэр хүндэ ушарнууд бригадирта тохёолдодог лэ байгаа ааб даа. Гэбэшье даажа абаhан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандалга, газарта үнэн сэдьхэлhээ дурлалга, ажалай ехэхэн дүй дүршэл ажабайдалай бэрхэшээл дабахадань тэрээндэ туhалдаг hэн. Тэрэ зорилгондоо хүрэжэл hаладаг.

Һайнаар жэгдэлжэ хахалhан паар дээрэhээ баян ургаса абтадаг гэжэ тэрэ нэгэтэ хабар газетын хуудаhанда уншаба. Тиин бригадир энэ аргые бригададаа нэбтэрүүлээд туршаха гэжэ шиидэбэ.

— Газетэдэ уншаhанаа суттаа хүдэлдэг нүхэдтөө тайлбарилжа, шадал зэргээрээ ойлгуулхые оролдоо hэм. Эсэсэй эсэстэ бригадымни гэшүүд намайгаа ойлгожо, зүбшөөгөө бэлэй. Иигэжэ бидэнэр үнгэрэгшэ хабар жэгдээр хахалhан паарта тарилга хээ hэмди. Энээнэй ашаар баян ургаса хуряагаабди. Мүнөө иимэ аргын ашатуhатай байhаниинь эли харагдаба. Мүн үрэhээ адли гүнзэгыдэ хаяhан байнабди. Шииг нойтогүй, хүхюур хуурай хабарай болоошье hаа, тарянай эшэ нэгэ жэгдээр бултайhан юм,—гэжэ Т. А. Киреев хөөрэнэ.

Даажа абаhан ажалдаа абьяастайгаар шунан орохо шэнжэ шанар гансашье Т. А. Киреевэй абари зан бэшэ даа. Иимэ зантай таряашад колхоздо яhала олон. Т... тарян ажалай бри... бригадирнууд Евдо... нович Митрофанов, ... Михайлович Белоу... Яковлевич Анто... абаhан ажалдаа ... тайгаар хандадаг.

Дүй дүршэлтэй ... нуудай нэгэн Семен ... Рычков ээ хүбү... сандртайгаа таряа ... ажаллаа. Тэдэнэр ... дүн туйлаhан бай... ган центнер тар... абаа. Аха дүү Ми... дратович ба Иван ... Горюновтон хоюула... регат даажа абаhа... хаил ахань олохон ... шада талын онгосо ... Дүү Иван баhал ... дүршэлтэй болоhон ... тор юм. Нэгэ бүлы... арбанай адаг бол... хухалхагүйе оролд... сусахые мэдэнгүй ... амжалта туйлаhан ...

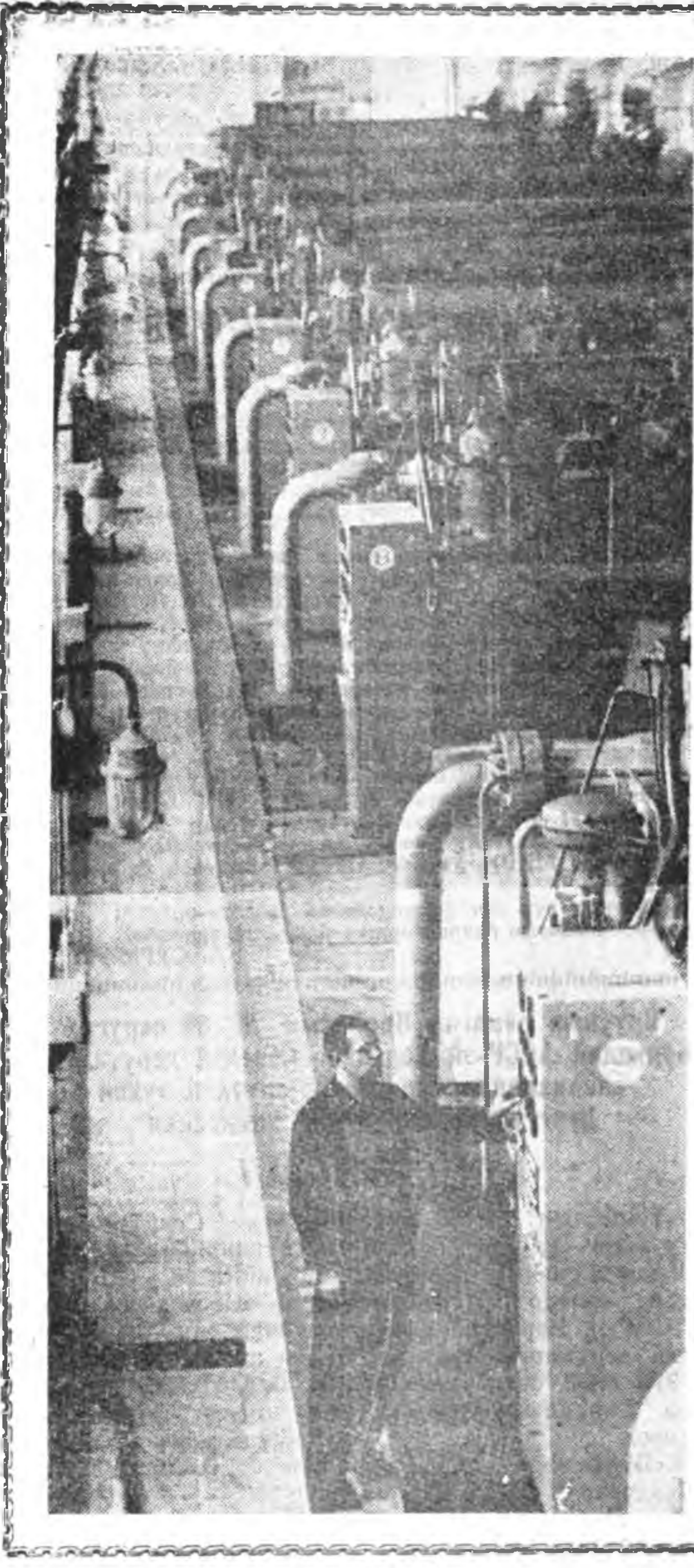
Түрэл дайдадаа ... эзэн ёhоор ханда... заторнууд Хонх... Комбайнернууд Ива... вич Мальцев, Ни... вельевич Солдато... ристнар Иван ... Стулев, Владимир ... Крылов, залуушуу... Трофимов, Алекса... болон бусад олон ... рүүшүүлэй нэрэ, ... тагайхидынь ... дурдажа ябадаг. ... хүн бүхэн үнгэрэ... хуряалгын халуун ... хамсыгаа шаман ... богонихон болзорт... ролтогүйгөөр урга... ха хэрэгтэ хубита... байна. Н. Трофимо... ков гэгшэдэй залу... регат 150 гектар ... жа, 3 мянга гар... ороохо сохёо. Дүй ... комбайнернуудhаа ... гүйн тула залуу... оролдоо гээд хүн... нэ. Иигэжэ хөөр... Юуб гэхэдэ, залу... ажалай намтар ... байна ха юм. ... уялгата албые дү... hээр түрүүшынхээ ... ряалгада ажалл... татагдахынгаа урд... нэр Бага-Куналэ... дүүргэhэн юм. Тур... үлэжэ, элинсэг ху... нгаа хүндэтэйгөөр ... hан таряашадай ... hандань залуу хүб... холын зон магтаж...

— «Комбайна... рэhэ гаргаха, ... раздаада таби» гэ... ро колхозой мех... намарайнгаа па... байна. Хонхолын ... ажалша бэрхэ юм. ... ажаллахадашье ... Сэхынь хэлэхэдэ, ... буулмаар зон даа,— ... хозой түрүүлэгшэ ... нов уулзаха бүри...

В. ШИРДА...

аймагай «Лени... газет... ажахы...

Мухар-Шэбэрэй «Искра» колхо...

УУЖАМ ДЭЛГЭР СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

„ХОЙТО ЗҮГЭЙ ТОЛОН"—ЛАТВИДА

Латвийска ССР. Валдай—Псков—Ригэ—эдэ хотонуудые холбоhон газ дамжуулха «Хойто зүгэй толон» гэhэн сорго баригдажа дүүрэбэ.

Вуктыльска газай уурхайе Латвитай холбоходо, Ригын, мүн бусад хотонуудай предприятинуудые түлишөөр найдамтайгаар хангаха арга олдохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүсэтэй юhэн компрессор 700 метр гүнзэгыдэ оршодог газые бүлэн гаргаха байна. Энэ орёо ажалые эрхим хүдэлмэрнлэгшэдэй нэгэн, компрессорнэ цехэй ахалагша машинист Михаил Гуркинда даалгаба.

ТАСС-ай фотохронико.

БАРИЛГАШАДАЙ ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ ДЭМЖЭГДЭНЭ

Ажахын тоосооной түрүү арга, бригада боложо ажаллаха дүй дүршэл—Социалис Ажалай Герой Николай Злобиной бригадын гаргаhан энэ үүсхэл Ростовско областиин барилгашад халуунаар дэмжэнэ.

Миллеровскэ оньhожоруулагдаhан нүүдэл 600-дахи колонныш Мальчевска барилгын участогай РСФСР-эй габьяата барилгашан, Ленинэй орденой кавалер В. А. Марченкын хүтэлбэрилдэг комплексно бригадын хабсаргагшад Злобиной бригадынхидай үүсхэлые түрүүлэн халуунаар дэмжээ hэн. Тиигэжэ түс бригада барилгын болзор хороогоо, тэдэнэр hайн шанартайгаар ажалладаг болоо, хабсаргалгын ажалай өөрынь үнэ сэн доошолоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) электро-гагнууршан С. Яковлев, бригадир В. Марченко, звеньевой В. Лапик.

ТАСС-ай фотохронико.

Техническэ дэбжэлтэдэ—үргэн хар...

АМҺАРТАГҮЙГӨӨР ХАДАГАЛАГДАХА ҮТЭГЖҮҮЛГЭ

Куйбышевска азотно-тукова үтэгжүүлгэ гаргадаг заводой мэргэжэлтэд аммиагтай селитрые удаан хэбтэхэдээ бүхөөр барисалдажа, хатуу болохогүйгөөр хадагалха арга олоо. Энэ минеральна үтэгжүүлгэ соо нэгэ багахан магнезит холиходо, тэрэ монсойгоод, тон хатуу боложо барисалдашахаяа болидог.

Энээнэй ашаар аммиагтай селитрые ямаршье тусхай амhартагүйгөөр миин адхаад зөөхэ, хадагалха арга олготдоно. Энэ аргые үргэнөөр хэрэглэдэг болоо hаа, үтэгжүүлгэ гаргахадаа, тэрэниие тусхайлан мэшээглэхэ, амhарталха технологиин отделениие үгы болгохо, амhартатай үтэгжүүлгэ ашахада хэрэгтэй болодог олон тоото оньhон түхеэрэлгэнүүдые үсөөлхэ арга олгохо зэргэтэй.

Заводhоо холо бэшэ байдаг «Жигули» совхоздо монсогойржо барисалдашадаггүй селитрэ хэрэглэгдэжэ туршагдаа. Өөдөө 1 метр үндэртэй, хайша хайшаа арбан метр үргэнтэй түмэр амhарта соо үн... рали hарада 120 тонно аммиагтай ... хэгдэhэн юм. Тэрэниие дээрэhэ... этиленовэ пленкоор хүшаа hэн. ... жүүлгэ хоёр hара үлүүтэй хэбтэ... жабар, саhа бордоhоншье боло... раадшье абаа. Теэд дээрэхи ... абахада, үтэгжүүлгэ мэнэ hаяхан ... асарhандал, бутархайхан занда... скэ болон физическэ шанар, ... алдаагүй байба.

Тиимэ түмэр склад бариха... ральна үтэгжүүлгэ хадагалха тү... ра түхеэрhэндэ орходоо зүү ... гүй, гаргаша багатай. Үтэгжүүл... талха, мэшээглэхэдэшье үлүү гар... дэхэ ха юм.

Мүнөө бүхы аммиагтай сел... жүүлгэ имагтал промышленности... hан — магнезит холисотойгоор ... на. Тусгаар мэшээглэгдээгүй ... hаяар Краснодарска хизаарта ... хэнь. Ондоогоор хэлэбэл, турша... жэ, селитрые амhартагүйгөөр зө... дагалха хэрэг хаа хаанагүй хэр... болохонь.

А. СА...
ТАСС-ай...

Куйбышевска областиин Тольятти хото.

АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ

БАРИЛГАШАДТА ТУҺАТАЙ

...дөө нютагуудта барилга ...архилхын тула, мүн хүдөө ...үйлэдбэриие промыш- ...үндэһэ һуурида оруул- ...тула наука ба техникын ...түйлалтануудые, барил- ...рхилхэ түрүү онол арга ...энгүй байхын аргагүй ...дено. Эдэ бүгэдые барил- ...ай ойлгожо абаха хэрэгтэ ...гэй барилга» гэжэ жур- ...ын ехэ туһатай байжа ... Энэ журналай хэблэг- ...рхилһээр хори гаран ...лобо.

...е журналые хүн бүхэн ...рхон уншажа байдаг. Уша- ...ь юуб гэхэдэ, хүдөөдэ ба- ...эрилхэ бүхы онол арга, ...ондоо өрөө асуудалнуу- ...тодорхой материалнууд ...журналда толилогдоно ... Хүдөө нютагуудта ба- ... эрхилдэг эмхинүүдэй ...барилагшад, колхозуудай ...эгшэнэр, совхозуудай ...орнууд, инженер болон ...рнууд, жинирэй барилга- ...энэ журнал сооһоо ооһэд- ...үһатай зүбшэл олодог бай- ...ндоо барилга хэдэг хү- нүүдтэ баһал туһатай байха.

Районой, колхоз болон совхозуудай түб һууринуудые тусхай проектын ёһоор шэнэдхэн бариха асуудалда үнгэрһэн жэлнүүдэйхидэ адли ехэ анхарал 1973 ондо журналай редколлеги хандуулха байна. Үйлэдбэриин, һуудал байдалай, соёл культурын, бусад ниитын эмхинүүдэй барилгада баһал ехээр анхарагдаха. Адууһа малай, шубуудай мантан томо комплекснуудые, теплицын комбинат ба хүдөө ажахын продукци болбосоруулха предприятинуудые бариха талаар түйлагдаһан түрүү дүй дүршэл тухай журналай номер бүхэндэ тодорхойгоор бэшэгдэжэ байха.

Хүдөөгэй барилгые промышленна аргаар эрхилхэ, хүдөө нютагуудта барилгын һайн үндэһэ һуури түхеэрхэ, хүдөө ажахые электрижүүлгын предприяти бариха, харгы, элеватор, ороохо таряанай склад ба бусад барилгануудые бодхоохо асуудалнууд журналай хуудаһануудта баһал ехэ һуури эзэлхэ ёһотой. Хүдөөгэй барилгада шэнэ онол арга хэрэглэхэ асуудал тон ехэ удха шанартай гэжэ тоологдоно. Ушар иимэһээ хүдөөгэй барилгада нютагай материал хэрэглэхэ, шэнэ техникэ ба технологи нэвтэрүүлхэ, барилгын үнэ сэн хямдаруулха, шанарыень дээшэлүүлхэ, ажалай эмхидхэл нарижуулан һайжаруулха ба бусад олон асуудалнуудаар саг үргэлжэ журналда бэшэжэ байхаар хараалагдана.

Хүдөө нютагуудта барилга эрхилдэг эмхи зургаануудай, колхоз болон совхозуудай барилгашадай ажалай түрүү дүй дүршэл согсолжо, хүдөөгэй бүхы барилгашадта тайлбарилан ойлгуулха хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулагдаха болоно. Хүдөөгэй барилгашадай — ухаалан зохёогшод, урлан нарижуулагшадай үнэтэ дурадхалнууд тушаа тодорхойгоор бэшэгдэхэ байна. Мүн үмсэдөө барилга хэдэг хүнүүдтэ туһатай зүбшөөлнүүд тунхаглагдажа байхаар түсэблэгдэнхэй. Ерэхэ жэлдэ шэнэ гаршаг бии болгогдожо, хүдөөдэ спортын түхеэрэлгэнүүдые бариха асуудалаар тэрэ гаршаг доро бэшэгдэжэ байха юм.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хүдөөгэй ажалшадта, илангаяа барилгашадта саг үргэлжэ туһалжа байха зорилго «Хүдөөгэй барилга» гэжэ журналай редколлегиин үмэнэ табигданхай.

«Хүдөөгэй барилга» гэжэ журналда захил хэхээ бү мартыт!

Хэлхеэ холбоон арадай ажахыда тон ехэ хэрэгтэй гээшэ. Телефон хүнэй ажабайдалда тон ехэ үүргэ дүүргэнэ Улаан-Үдын АТС-эй хүдэлмэришэд автомат телефоноор городто ажаһуугшадые хангаха талаар ехэ оролдолго гаргана. Энэ зураг дээрэ АТС-эй хүдэлмэрилэгшэ Любовь Васильевна Шкуратовае харанат. Энэ нүхэрнай жиирэй электромеханигаар ажалладаг байһан аад, мүнөө АТС-эй харюусалгата электромеханигаар ажалладаг болоо.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

БАГШАНАРАЙ ИНСТИТУДТА

МАГТААЛДА ХҮРТЭБЭ

...найай институдай студент- ...сентябриин һүүл багаар ...ын туршалгын ажахыда ...о, хартаабха хуряалгадань ...һан юм. Тиихэдээ тэдэнэр ...сотойгоор, эмхи гурим- ...ар ажаллажа, ажахын ...дбэрилэгшэдэй магтаалда ...эн, туһатай ажалынь ...о һайшаагдаа бэлэй.

...удентнэрһээ бүридэһэн ...үдые даажа ябаһан баг- ...р В. Д. Дылгеров, К. П. ...риева, В. А. Минаев, Т. С. ...лев, Л. В. Букольцев гэг- ...о институдай ректорадай ...о баяр баясхалан хүргэг- ... Хартаабха хуряалга дээрэ һайнаар хүдэлһэн арбаад бүлэг студентнэр мүн лэ һайшаан магтуулаа.

ГТО—ШУХАЛА ХЭРЭГ

Энэ жэлдэ нэгэдэхи курсада һурахаяа ороһон студентнэрые ГТО-гой шэнэ комплексын нормонуудые тушаалгаха гэһэн шухала хүдэлмэри багшанарай институдта ябуулагдажа эхилээ.

Үнгэрһэн амаралтын үдэрнүүдтэ волейболоор, баскетболоор, мэргэн буудалгаар мүрысөөнүүд үнгэрөө. Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулганууд нэгэдэхи курсын студентнэртэ ГТО амжалтатай тушааха арга боломжо олгоно.

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Түүхын факультедэй студентнэрэй тусхай мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэнь туһа болгон, эндэ элдэб тематическа кружогууд хүдэлжэ эхилэнхэй.

Профессор Н. П. Егуновой хүтэлбэри доро студентнэр «Империализмын үедэ Росси болон Сибириин хүгжэлтэ», профессор Е. Е. Тармахановай хүтэлбэри доро «Буряадай республикын индустриальна хүгжэлтэ», доцент Н. М. Тимофеевэй — «Уран зуралгын түүхэ», «Һургуулида түүхэ заалгын методико» гэхэ мэтын темэнүүдээр ажал ябуулха юм. Энэнь студентнэрые научна хүдэлмэри хэхэ дүршэлтэй, эдэ асуудалнуудаар гүнзэгы мэдэсэтэй болгохо ёһотой.

ҮНДЭР НАҺАН

Институдаймнай түүхын тэнхимэй багша П. И. Бартанов наһа 60 наһа гүйсэбэ. Залуу мэргэжэлтэдые һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тэрэ 40 гаран жэл зорюулаа, научна олон тоото хүдэлмэри бэшээ.

Багшымнай 60 наһа гүйсэһэнэйнь ойн баяр институдтамнай үргэнөөр тэмдэглэгдэбэ.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
багшанарай институдай 5-дахи курсын студент.

Социалис оронуудаар

БОКСБЕРГ ДЭЭРЭ УЛААН ОДОН ЯЛАРНА

БЕРЛИН. Боксбергын теплоэлектроцентралиин түбэй байшан дээрэ ялардаг улаан одон электрын элшэ хүсөөр республикын таһалгаряагүй хангагдажа байһые харуулна. Улаан одон — ГДР СССР хоёрой энергетигүүдэй бата бэхи хани нүхэсэлэй, харилсаа холбооной гэршэ мүн.

Боксбергын энергетигүүд, хабсаргагшад совет нүхэдэйнгөө хани ёһоной туһаламжые үндэрөөр сэгнэнэ. Юундэб гэхэдэ, совет элшэ хүсэнэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдые хабсаргаха, хүдэлгэхэ хэрэгтэнь тэдэндэ совет нүхэд мэргэжэлээрээ, дүй дүршэлөөрөө туһалдаг ха юм. Һаяхан эндэхи электростанциин бүлэг мастернууд, инженернүүд тусхай бэлэдхэл гарахаяа Советскэ Союзда ошоо.

Аха дүү оронойнгоо туһаламжада харюу болгон, Боксбергын энергетигүүд түсэб даабаринуудаа болзорһоонь урид дүүргэжэ, СССР-эй 50 жэлэй ойе тэмдэглэхэнь. Эдэнэр түсэбһөө гадуур 1 миллиард шахуу киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ уялга абанхай.

Герман-совет хани барисаанай барилга гэжэ суурхаһан электростанциин барилгашад Боксбергын энергетигүүдэй жэшээгээр ажаллана. Тэдэнэр түрүүшын ээлжээнэй барилгые болзорһоонь урид ашаглалгада оруулаад, мүнөө 210 мянган киловатт хүсэтэй блок хабсаргажа байна.

Эндэхи хоёр мянга гаран мэргэжэлтэд өөр өөрын түсэбөөр ажаллана. Байгша оной дүрбэдэхи кварталда энэ коллектив 1973 оной түсэбөөр хүдэлжэ байна.

Боксбергын энергетигүүд электростанциингаа үбэлэй хаһада мүнөө бэлдэжэ байнхай. Машинистнүүд, халаанай инженернүүд болон хүсэтэ электро-дамжуулга хинадаг хүнүүд усалгүйгөөр хүдэлхэ тусхай бэлэдхэл гарана. Эндэшье совет мэргэжэлтэд немец нүхэдтөө туһа хүргэнэ. Боксберг дээрэ ялардаг улаан одон хэзээдэшье залирхагүй.

УРДАНАЙ ХОТЫН ЗАЛУУШУУЛ

БУХАРЕСТ. Румыниин баруун хойто нютагтахи соёлой ба промышленна томохон түб болохо Сату Маре хото мянган жэлэйнгээ ойе тэмдэглэнэ. Энэ хото хэды үнинэйшье һаа, залуу шэнгеэр үзэгдэдэг. Социалис байгуулалтын үедэ томо машинануудые бүтээхэ заводууд, бүд нэхэлгын фабриканууд бусад олон предприятинууд эндэ бодонхой. Сату Маре хотын ажалшад мүнөөнэйнгөө табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Энэ жэлэй түсэб, уялганууд дүүргэгдэжэ, хараалагдаһанһаа гадуур 100 миллион лейн сэнтэй продукци бүтээн гаргагдаа.

Тус хото жэл ерэхэ бүри гоё һайхан, болбосон түхэлтэй боложо байна. Арадай засагай үедэ баригдаһан байрын гэрнүүд шэнэ һургуулинууд, кинотеатрнууд хотые шэмэглэнэ. Гансахан энэ жэлэй эхинһээ 700 айл шэнэ байрада ороо. Шэл, бетоноор баригдаһан олон дабхар гэрнүүд хуушанай барилгануудтай зэртэлэн бодоно.

Хотынгоо хүгжэн һалбарха хэрэгтэ Сату Марегай ажалшад хубитаяа горитойгоор оруулна. Эдэнэрэй хабаадалгатайгаар 50 мянган дүрбэлжэн метр үйлсэ, тротуарнууд асфальтаар хушагдаһан, залуушуулай шэнэ клуб баригдаһан, тогтоомол хоёр нууртай амаралтын газар эмхидхэгдэһэн байна.

ХАНИ БАРИСААНАЙ РЕЙД

ВАРШАВА. Польско-совет хани барисаанай Бухэпольско XXI рейд эхилбэ. Мүнөө жэлдэ 2.500 аяншадай хабаадаһан энэ ехэ дабшалга Совет Социалис республикануудан Союзай тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулагдана.

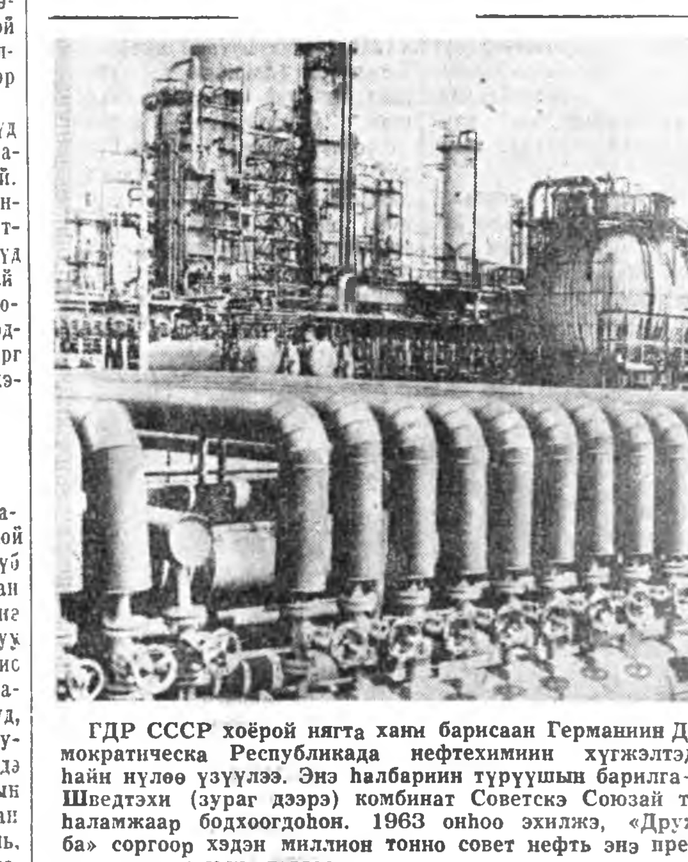
Энээндэ хабаадагшад оронной нютаг бүхэнһөө велосипедээр, мотоциклаар, автомашинаар, ябагааршье гаража, Конинска (Познаниин воеводство) хэдэн арбаад харгынуудаар дабшаха юм. Фашис сэрэгүүдые Совет Армиин үй бута сохиһон байлдаануудай газараар ябаха, Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан томо томо промышленна предприятинуудта хүрэхэ байна. Рейддэ хабаадагшад Польшын урданай, мүн ойрын жэлнүүдэйшье түүхэтэ нангин газарнуудта айлшалжа, фашизмтай тэмсэн унаһан совет, поляк баатарнуудай хүшөөнүүдтэ баглаа сэсэгүүдые табиха.

БУЛАД БҮРИ ЕХЭЭР ХАЙЛУУЛАГДАДАГ БОЛОХО

БУДАПЕШТ. Венгриин металлургическа үйлэдбэриие оньһожоруулан хүгжөөхэ программа бэелүүлэгдэжэ байна. Энэ программа Венгриин дүрбэдэхи табан жэлэй һүүлэй жэл — 1975 он болотор орон соохи булад хайлуулгые 3,8 миллион тоннодо хүргэхэ гэһэн гол зорилготой.

Металлургическа заводууд болон комбинадуудта шэнэ цехүүд баригдажа, шэнэ, ехэ бүтээсэтэ түхеэрэлгэ, станогууд тодхогдоно. Жэшээлэн хэлэбэл, Диошьер городтохи Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадта хүсэтэ хоёр прокатна стан баригдажа байна. Тэдэнэй ашаглалгада ороходонь тус предприяти жэлдээ 400 мянган тонноор үлүү ехэ прокат үйлэдбэрилхэ аргатай болохо юм.

Жэлдээ 325 мянган тонно булад хайлуулха хүсэтэй цехэй барилга Озд хотын металлургическа комбинадта хэгдэжэ байна. Мүн иимэ цех ерэхэ жэлдэ Дунайн металлургическа комбинадта хүдэлжэ эхилхэ. Эдэ шэнэ барилгануудай олонхидонь совет хүсэтэ түхеэрэлгэ, машинанууд тодхогдохо.

ГДР СССР хоёрой нягта хани барисаан Германиин Демократическа Республикада нефтехимиин хүгжэлтэдэ һайн нүлөө үзүүлээ. Энэ һалбариин түрүүшын барилга—Шведтэхи (зураг дээрэ) комбинат Советскэ Союзай туһаламжаар бодхоогдоһон. 1963 онһоо эхилжэ, «Дружба» соргоор хэдэн миллион тонно совет нефть энэ предприятида дамжуулагдаа.

АДН—ТАСС-ай фото.

УЛАС-ХООРОНДЫН ҺОНИН

В. И. ЛЕНИНЭЙ АЛДАР СУУ

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Финляндиин Тампере хотодохи В. И. Ленинэй музей арад зоной дунда улам ехээр алдаршажа байнхай. 17,5 мянга гаран гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ һураггүй олон зон энэ жэл музейдэ орожо хараа.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудые музей мүнөө үргэнөөр эмхидхэнэ. Ленинэй орон тухай, совет арадай ажабайдал тухай лекцинүүд уншагдана, кинофильмүүд харуулагдана.

СОВЕТ КИНОДО ЗОРЮУЛНА

ВАРШАВА. (ТАСС). Совет кинематографида зорюулагдаһан выставкэ Польшын фильмотекын кинотеатрта—Варшавын «Илюзиондо» нээгдээ. Совет киногой 50 жэлэй ойтой нягта холбоотой соносхолнууд, гэрэл зурагууд, ном дэбтэрнүүд эндэ суглуулагданхай.

СССР ТУХАЙ УРАН ШҮЛЭГЭЙ ҮДЭШЭ

КАРАЧИ. (ТАСС). Уран шүлэгэй үдэшэ эндэ үнгэргэгдэбэ. СССР-эй баярай ойдо, тэрэниие эмхидхэн байгуулагша В. И. Ленининдэ зорюулһан зохёолнуудаа Пакистанай поэдүүд Ш. Хайдери, Раза Саид, К. Хамши, Муслим Шамим гэгшэд уран гоёор уншаа. Совет орон тухай шүлэгүүдээ Пакистанай элитэ мэдээжэ поэдүүдэй уншахадань, суглараашад хани халуунаар угтаба.

СОВЕТ ФИЛЬМҮҮДЫЕ ХАРАБА

БЕРЛИН. (ТАСС). СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Берлиндэхи «Камера» гэжэ кинотеатр, Лейпциг, Дрезден, Ростогтохи тэрэнэй филиалнууд совет фильмүүдые харуулан, Соведүүдэй ороной киноискусствын түүхэтэй олониитэ ажалшадые танилсуулжа эхилбэ. Союзна республикануудай киностудинуудай буулгаһан лентэнүүдһээ гадна, совет түрүүшын кинофильмнүүдые харуулха юм.

КОММУНИС ХЭБЛЭЛЭЙ ҺАРА

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). «Коммунис хэблэлэй һара» Аргентинэдэ үнгэргэгдэжэ байна. Энэнь ноябриин 7 болотор үргэлжэлхэ. Компартиин хэблэн гаргадаг газетэ, журналнуудые олошоруулга—тэрэнэй гол зорилго болоно. Тодорхойлон хэлэбэл, недели бүри хэблэгдэн гарадаг «Нуэстр Палабра» газетын тиражые хоёр дахин үргэдхэхэ зорилго коммунистнууд табина.

БҮГЭДЭ НИИТЫН БУҺАЛГААН

РИМ. (ТАСС). Ороной профсоюзуудай гурбан ехэ нэгэдэлэй — Италиин ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин, Италиин ажалшадай профсоюзна конфедерациин, Италиин ажалай холбооной урягаар бүгэдэ ниитын 24 часай буһалгаан Флоренци хотодо, бүхы провинци дотонь болобо. Ажалай түлөөһэ нэмээхээр хараалһан хамтын шэнэ хэлсээе дары баталха, хүдэлмэригүйдэлгэтэй, юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгэтэй тэмсэхын тула яаралтай хэмжээнүүдые абаха эрилтэ табина. Олониитэ ажалшад хотын үйлсэ гудамжануудта жагсаал хэжэ, Түбэй талмай дээрэ, муниципалитедэй байшангай урда митинг үнгэргөө.

ТОКИОГОЙ АЖАЛШАДАЙ МИТИНГ

ТОКИО. (ТАСС). «ДРВ-е бомбодолго дары болюулха!» «Иокота», «Татикавадахи американ баазануудые усадхаха!» — иимэ уряа доро ниислэл хотын ажалшадай митинг Токио шадарай Фусса тосхондо болобо.

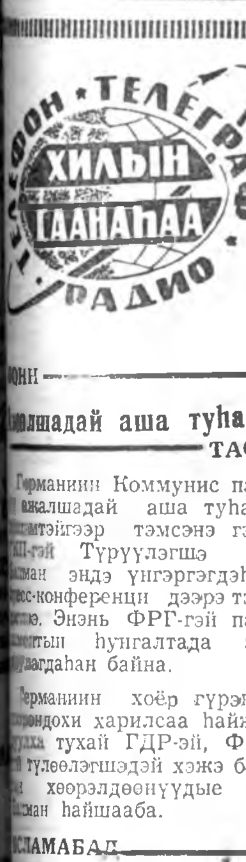
Вьетнамдахи дайнда американ баазануудые хэрэглэлгэ буруушааһан шиидхэбэри Эб найрамдалай Токиодохи комитедэй эмхидхэһэн, 700 гаран хүнэй хабаадалгатай митинг гаргаад, американ командованида эльгээһэн байна.

Митингдэ хабаадагшад Вьетнамда эсэргүү американ эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые буруушааба.

Американ баазануудые дары усадхахын түлөө ниислэл хотын улад зоной эдэбхитэ тэмсэлые дэмжэһэн Токиогой губернатор Минобэ гэгшын телеграмма митинг дээрэ уншагдаа.

ХДС-эй СЪЕЗД ДҮҮРЭЭ

ВИСБАДЕН. (ТАСС) Христианско-демократическа союзай съезд һунгалтын урда тээ бэелүүлхэ программа батална. Ноябриин 19-дэ Бундестагые һунгаха үеэр энэ партиин илалта туйлаа һаань, энэ документ ХДС ХСС-эй правительственна программа болохо юм ха ФРГ-гэй канцлер В. Брандтын правительствын гадаадын политическэ хараа шугамые, Европодохи байдал заһаруулха гэһэн ябуулгануудые христианска демократууд буруушаабашье, орондонь мүртэй юушье дурадхаагүй байна.

...ОНН

...шадай аша туһада

ТАСС

Германиин Коммунис пар- ...ажалшадай аша туһада ...тэйгээр тэмсэнэ гэжэ ...II-гэй Түрүүлэгшэ К. ...ман эндэ үнгэргэгдэһэн ...сс-конференци дээрэ тэм- ...ээ. Энэнь ФРГ-гэй пар- ...ентын һунгалтада зо- ...агдаһан байна.

Германиин хоёр гүрэнэй ...ондохи харилсаа һайжа- ...улха тухай ГДР-эй, ФРГ- ...й түлөөлэгшэдэй хэжэ бай- ... хөөрэлдөөнүүдые К. ...ман һайшааба.

ИСЛАМАБАД

Хэмжээнүүдые саг дары абаха

ТАСС

Үргэн хэрэглэлэй эд ба- ...ай үнэ сэнгэй хүндэ- ...тэй тэмсэхэ гээшэ мү- ...Пакистанай бэелүүлхэ ...шухала зорилгонуудай ...болоно гэжэ Пакиста- ...худалдаа наймаанай ба ...дбэриин министр Д. А. ...м, худалдаа наймаанай ...промышленна палатын ...орско таһагай гэшүүдэй ...үгэ хэлэхэдээ мэдүүл...

Зарим һалбаринуудтахи ...дбэриин хэмжээн һүү- ...үедэ 40—50 процентээр ...он байна гэжэ худал- ... наймаанай палатын ...орско таһагай түрүүлэг ...Т. Хусаин тэмдэглэбэ. ...хала хэмжээнүүдые саг ...абаагүй һаа, доройтол- ...орохо байнабди гэжэ ...Хусаин мэдүүлээ.

ДЕЛИ

Эб найрамдалай түлөө хамтааран тэмсэхэбди

ТАСС

«Индидэ, Советскэ Союзда ажаһуудаг 800 миллион зоной хани барисаан уласхоорондын хархис хүсэнүүдэй хамаг харата ябуулганануудта эсэргүү шанга сохилто болохо. Индиин ерээдүйнь энээнһээ үндэһэтэй», —гэжэ Энэдхэг ороной мэдээжэ журналист К. Нилкант «СССР ба Инди—эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг союзнигууд» гэһэн ном соогоо бэшэнэ. Энэдхэг-совет харилсаанай хүгжэлтэ энэ ном дотор дэлгэрэнгыгээр харуулагдана. «Бэеэ дааһан байдалаа бэхижүүлхэдэнь хүгжэжэ байгаа оронуудта туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлэн, хоёр орон эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэнэ гэжэ һүүлэй 25 жэлэй турша соохи энэдхэг-совет харилсаанай хүгжэлтэ харуулна, — гэжэ автор бэшэнэ. — Уласхоорондын байдалай олохон асуудалнуудаар хоёр орон адли һанал бодолтой байна».

Хамтынгаа хүсөөр Азида амгалан байдал хангаха тухай Л. И. Брежневэй дурадхал Индидэ шухала удха шанартай гэжэ К. Нилкант тэмдэглэбэ. Гадаадаһаа ямаршье хамааралсалгагүй гөөр доторойнгоо асуудалнуудые шиидхэхэ арга Азиин оронуудта олгохын тула Советскэ Союз ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана.

Эб найрамдал, хани барисаан, харилсаа холбоон тухай 1971 оной август һарада баталагдаһан Энэдхэг-совет договор хоёр ороной холбоо барисаае саашадань бэхижүүлхэ гэжэ К. Нилкант тэмдэглэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Юрэнхы хөөрэлдөөн дүүрэбэ

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн элжээтэ сесси дээрэхи юрэнхы политическэ хөөрэлдөөн дүүрэбэ. 125 оронһоо ерэһэн делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд үгэ хэлээ. Эдэнэр бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай, уласхоорондын харилсаанда хүсэ хэрэглэхэгүй, буу зэбсэг хуряаха тухай, Дүтын Зүүн зүгтэхи, Индохитадтахи хёмороото байдалые эбэй ёһоор заһаруулха тухай тэмдэглэһэн байна. Аюулгүйн байдалай, харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөө зарлаха зарлалга шухала удхатай гэжэ ораторнууд тэмдэглээ.

Термоядерна дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие зайсуулан хамгаалха хэрэгтэй гэжэ делегадуудай олонхид хэлэһэн байна. СССР-эй эб найрамдалта шэнэ үүсхэлые олонхи ораторнууд һайшаан дэмжээд, зэбсэгүүдые хуряалгын асуудал зүбшэлхэ Бүхэдэлхэйн конференци зарлаха тухай совет дурадхал «Уласхоорондын харилсаанда хүсэ хэрэглэхэгүй ба ядерна зэбсэг хэрэглэлгые хэтэдэнь хорихо тухай» Генеральна Ассамблейн зүбшэлэлгэдэ Советскэ Союзай табиһан тогтоолой проекттэйнь нягта холбоотой байна гэжэ тэмдэглэбэд.

ДАККА

Үзэг бэшэг мэдэхэгүйе усадхаха тэмсэл

ТАСС

Үзэг бэшэг мэдэхэгүйе усадхаха асуудалаар Бангладешэй правительствын зохёоһон программатай зохилдуулан, нютагай зоной һураха шэнэ һургуулинууд, түбүүд бүхы орон дотор нээгдэжэ байна. Үзэг бэшэг мэдэхэгүйе усадхаха 60 гаран һургуули, түбүүд Куэхтия округто нээгдээ.

ТОКИО

К. ТАНАКЫН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

Японой премьер-министр Какуэй Танака октябриин 11-дэ пресс-конференци үнгэргэбэ. Японой дотоодын ба гадаадын политикын зарим асуудалнууд эндэ зүбшэн хэлсэгдээ. Японой правительство Корейн Арадай-Демократическа Республикатай харилсаа холбоо тогтоохо һанаатай гэжэ премьер-министр мэдүүлбэ.

Японой ба Хитадай хоорондохи дипломатическа харилсаа һэргээлгэ Японой правительствын шиидхэхэн гол шухала асуудалнуудай нэгэн болоно гэжэ Танака тэмдэглэбэ.

Зүүн-Урда Азиин зарим оронуудаар аяншалха һанаашалгатай байһанаа Танака лаблаба. Японой ба Хитадай хоорондохи харилсаан «энэ районой оронуудтай Японой харилсаа холбоо тогтоолгодо огто нүлөөлхэгүй юм» гэжэ премьер-министр мэдүүлээ.

Ехэ ехэ капиталис оронуудтай Японой хэдэг худалдаа наймаанай харилсаан хангалтагүй байна гэжэ премьер-министр тэмдэглэбэ.

Ойрын табан жэлэй турша соо сэрэгэй гаргаша нилээд ехэдхэхээр хараалһан сэрэгэй шэнэ программая Танака хамгаалан һагад хэлээ. Энэ программые министрнүүдэй кабинет һаяхан баталаа.

БЕЙРУТ

Хархис ябуулгаяа үргэлжэлүүлнэ

ТАСС

Израилиин самолёдууд Ливанай агаарай дайда руу дахинаа нэбтэрэн орожо, Хасбайя, Марджаюн, Набатия, Сайда нютагууд дээгүүр ниидэн гараһан байгаа.

Израилиин хэдэн катернууд Ливанай эрье шадархи Тир хотын оршондо бии болоо гэжэ мэдээсэгдэнэ.

КОПЕНГАГЕН

УЛАСХООРОНДЫН КОМИССИИН СЕССИ

ТАСС

Индохитадта США-гай үйлэдэжэ байгаа сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудые мүрдэн шэнжэлхэ уласхоорондын комиссиин гурбадахи сесси эндэ нээгдээ. Даниин премьер-министр А. Иоргенсон, комиссиин түрүүлэгшэ Г. Мюрдаль (Швеци), Даниин Фолькетингын депутат Ф. Якобсен болон бусад сессиие нээлгэ дээрэ үгэ хэлэбэ.

Оронойимнай улад зон вьетнам арадтай һанал нэгэтэй байна гэжэ Даниин премьер-министр тэмдэглээ. Вьетнамай Демократическа Республикые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо байһые тэрэ буруушааба.

«Баримтануудые элирүүлхэ, уласхоорондын гурим дүримүүдтэй тэдэниие жэшэжэ үзэхэ» хүсэл эрмэлзэлтэйгээр уласхоорондын энэ орган ажалаа ябуулдаг юм, гэжэ Г. Мюрдань тэмдэглэбэ. Вьетнамда Холбоото Штадуудай хэжэ байгаа эзэрхэг түримхэй дайе эрид шууд буруушаагаад, сүлөөгэйнгөө, бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө тэмсэгшэ Индохитадай арадуудай эрэлхэг зоригоор сэдьхэлээ хахалхай байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Дэлхэйн 40 шахуу ороной элитэ ехэ эрдэмтэд, юристнүүд, политическэ ба ниитын ажал ябуулагшад сессиин хүдэлмэридэ хабаадаа.

ДЭЛХЭЙН ОЛОНИИТЭ БУРУУШААНА

БЕРЛИН. Вьетнам арадта эсэргүү США-гай гэмтэ шэнэ ябуулгануудые ГДР-эй арад зон эрид буруушаана. ДРВ-гэй һуурин тосхонуудые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо байһан ушарые Германиин Демократическа Республикын хотонуудай, общинануудай съезд буруушааба. Буруушаалгын митинг Магдебург хотодо болоод, Вьетнамда американ империалистнуудай хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые дары болюулха эрилтэ түрэл хотынгоо промышленна предприятинуудай 10 мянган хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай зүгһөө США-гай үмэнэ табиба. ДРВ-гэй правительствын ба урда Вьетнамай Республикын ВРПГ-гэй мэдээжэ дурадхалнуудые үндэһэ болгон Вьетнамай асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ шухала гэһэн тогтоол митингдэ хабаадагшад баталан абаба.

ДЕЛИ. Вьетнамай Демократическа Республикые американ авиациин хархис муухайгаар бомбодожо байһыень Индиин хэблэл эрид буруушаана. Ханойе бомбодолго «зэрлиг түримхэй гэмтэ шэнэ ябуулга болоно» гэжэ ниислэлэй «Пэтриот» газетэ бэшэнэ. ДРВ-е бомбодол гоёо дары болюулжа, Вьетнамай асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ шухала гэжэ Индиин арад зон эрилтэ табина.

ПАРИЖ. Ханой хотые США-гай авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоһые Франциин коммунистнуудай газетэ «Юманите» буруушааба. ДРВ-гэй ниислэл хотын ажахын барилгануудые американ авиаци зорюута бомбодоно гэжэ Ханойдохи гэмтэл һандарал хараһан бүхы хүнүүд элирхэйлэн гэршэлнэ гээд газетын корреспондент Мадлен Риффо бэшэнэ. Франциин түлөөлэлгэтэ эмхиин байшангые һандаргалга американ дээрмэшэ сэрэгшэдэй үдэр бүри үйлэдэжэ байдаг хархис ябуулгануудай нэгэн болоно гэжэ М. Риффо элирхэйлнэ.

БОНН. Вьетнамай тэмсэжэ байгаа арадтай һанал нэгэтэй байһанаа ФРГ-гэй үргэн ниитэ улад зон мэдүүлнэ. Баруун Германиин Кельн хотодохи 140 мянга гаран ажалшадые хамта нэгэдхэдэг профсоюзуудай районно эмхиин конференци тогтоол абахадаа, Индохитадта США-гай хэжэ байһан дайе эрид шууд буруушааба. Вьетнамда туһалха жасада мүнгэ суглуулха уряатайгаар Баруун Германиин демократическа эмхи— Эб найрамдалай немец союз — оронойнгоо улад зондо хандаба.

Баруун Германиин зарим эмхинүүдэй үүсхэлээр «Вьетнамда амгалан байдал хангаха недели» октябриин 15-һаа 22 болотор ороной элдэб районуудта үнгэргэгдэхэнь.

НЬЮ-ЙОРК. «Һүүлэй хэдэн һарын турша соо бомбодолгонуудаа улам үргэдхэжэ, туйлай ехэ һандарал үүдхэжэ байһыень» октябриин 11-дэ ДРВ-гэй ниислэл хотые американ авиациин бомбодоһон ушар гэршэлнэ 1972 оной октябриин 14 гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

ДОРТМУНД

СЕПГ-гэй СЪЕЗД

ТАСС

Сүлөөтэ демократическа партитай хамта ФРГ-гэй нэгэдэмэл правительство байгуулһан социал-демократическа партиин ээлжээтэ бэшэ съезд октябриин 12-то Дортмунд хотодо нээгдээ. Бундестагай һунгалтын болзорһоо урид ноябриин 19-дэ үнгэргэгдэхээе байһанһаа уламжалан, энэ съезд зарлагдаа.

Һунгалтын урда тээ Германиин социал-демократическа партиин бэелүүлхэ программын проектые съездэ хабаадагшад зүбшэхэ юм.

Социал - демократическа партиин түрүүлэгшэ, ФРГ-гэй канцлер В. Брандт съезд дээрэ үгэ хэлэбэ.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- Уран зураг тухай.
- Архиин юһэн һалаа.
- Уран шүлэг, басни.

БИИРЭ

БОДОТО БАЙДАЛЬҺАА ҮНДЭҺЭТЭЙ

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай Улаан-Үдэдэ уран зурагай зональна, мүн нүүдэл выставкэнүүд болоно, гоё һайханда дуратайшуулые нилээд баясуулһан байха. СССР-эй байгуулагдаһаар табин жэлэй алдарта ойдо зорюулагдажа, Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейдэ нээгдэһэн «Эбтэй нэгэ булэдэ» гэжэ выставкэ илангаяа эхэ удха шанартай.

Һургуулиин үхибүүдһээ эхилээд, үндэр наһатай үбгэд, хүгшэд хүртэрөө бүгэдөөрөн орожо, гансашье Бурядай уран зураашадай бэшэ, мүн Азербайджан, Армени, Киргизи, Карели, Прибалтика, Москва болон Ленинградай уран зураашадай бүтээлнүүдые хүжарлан хаража, хани барисаанай халуун амисхаалые бүришье үлүүсэ мэдэрнэ гээшэ.

Олохун бүтээлнүүдынь манай музейдэ түрүүшынхеэ табигдаба. Скульптура, графическа болон уран зурагай зарим зүйлнүүд бүхэсоюзна, республиканска выставкэнүүдтэ табигдаһан, олонииттэдэ нилээд мэдээжэ болоһон байха. Нэгэ зурагай урда заабол зогсохот. Хүдөөгэй аали намдуу үдэшэ зээлүүдгүй һарагдаадхина. Ганса үдэшэ бэшэ гү? Үгы даа. Баатарлиг ажалай халуун амисхалаар соробхилһон худөө нютагай ажбайдал үнэхөөрөөшье гоё һайхан шуу. Хоёр инагууд хаанашьеб даа, нютагай нэгэ захада уулзаад, урда урдаһаа инаглан харалсаад, хуби заяанайнгаа гол асуудал тухайда дахин хэлсээд, һанаа амархан гэр гэртээ ошохо. Үбгэд, хүгшэд гэрэйнгээ сонхо доро һуугаад, нютагайнгаа һүүлшын һонин һорьмойе мэдэлсэжэ, саралгүйхэн тамхилха. Хаанашьеб үнеэн мөөрэхэ, нохой хусаха.

Сохонь хэлэхэдэ, элитэ совет уран зураашадай, Ленинэй шангай лауреат Пластов «Үдэшэ» гэжэ зурагтаа хүдөөгэй байдалые нилээд хараглажа шадаа ха юм. Олоной зүрхэ сэдьхэл байлһан энэ бүтээлынь Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ музейн жасада ороһон юм. Энэнь ехэ һайн гээшэ. Тэрэшэлэн «Витька пастух», «Трактористые удэшын хоол барина» гэһэн бусад зурагуудынь хужарлан харамаар.

Пластовай дүй дүршэлдэ, бэлиг шадабарида нилээд олон уран зураашад һураһан байха. Жэшээнь, 1971 ондо Гүрэнэй шангай лауреат болоһон Нечитайло гэгшэ маяг хэлбэрийн талаар Пластовта дүтэрхэ. Худөөгэй темэдэ бэлиг шадабараа зорюулдагынь бүришье һайшаалтай. Худөөгэй байгаали жэнэшэдгүй гоёор зурахаһаа гадна, худөө нютагта болоһо байгаа хубилалта-нуудые халташе алдангүй, онсо өөрын удха шанартайгаар, тухэл шэнжэтэйгээр зуражархидаг. Шухалань гэхэдэ, худөөгэйхидэй ажабайдалые. Һанал эрмэлзэлые тодо хурсаар зурагаан харуулдаг заншалтай.

Музейдэ орогшод «Звеньевод басаганай дура» гэжэ зурагай урда нилээд удаан зогсохо юм. Энэншье гайхалгүй. Ажалша бэрхэ басаганай дүрые зурахадаа, Эхэ ороной-

Уран зурааша үнгэ бүриин шэрэ ехэ шадамараар хэрэглэжэ, басагадай сэдьхэлэй уужам налгайе, иматтал һайхан тээшэ тэгүүлһэние онсо тэмдэглэжэ шадаа. Аха дүү совет арадуудай эбтэй эетэй булэдэ орожо, зол жаргалаа алди тэгшээр эдлэжэ байһан арад бүхэн иимэ һайхан сэдьхэлтэй байха ёһотой гэжэ Садык-Заде ойлгуулна гээшэ.

Карелиин уран зурааша Юнтунен онсо өөрын маяг шэнжэтэй. Үзэсхэлэнтэ гоё байгаали зурадаг, хойто зүгэй хизаарай үзэгдэлнүүдые тон шадамараар тэмдэглэн зурана. Зураг бүхэндэнь үнгэтэ поэзи, ажабайдалай халуун амисхаал, хүнэй ажабайдал—бүгэдөөрөн ниитэлэн харуулагдана.

Жэшээнь, «Лесоучасток» гэжэ бүтээлынь уран зураашын бүхы бэлиг шадабарине элирхэйлэн харуулна. Карел арадай түхэл шэнжэ, байгаалиин баялиг эндэ хүү бии.

Гадна Грушкогой (Украина) «Хойто зүгэй һүүрин нютаг», Токаревой (Ленинград), «Үглөө», Атояная (Армени) «Саад соо», Силиньшын (Литва) «Городок хабартаа» гэһэн бүтээлнүүд харагшадай анхарал абаһаар татана. Зураг зонтойнь дүтэ танилсажа, тэндэхи байгаалиие халташье һаа мэдэхэ болоноһди.

Графикын таһаг баһал һонирхолтой. Жэшээнь, Рябо-

минай баялитые жэлһээ жэлдэ арьбадхалсажа байһан худөөгэйхидэй дүлэтэ һайхан образые уран зураашан Нечитайло ниитэлэн харуулжа шадаа бшуу. Энэ зураг гоёшон болон тарашадай уулзажа, ажал хүдэлмэри, мүнөө сагай байдалые, мүнөө үеын хүнүүдые тодо хурсаар харуулхые оролдоо. Скульптурын таһалагда оролһон хүн бүхэн Андреевэй «Кресла дэ һууһан Ленин» гэжэ бүтээлые нилээд удаан һонирхон харадаг.

Уран зурааша Садык-Заде гэгшын «Эдир наһан» гэжэ зурагтай танилсахадаа, нарата һайхан Азербайджан айлшалжа ошоод, үрэ жэмэсээ саад соогуурь ябажа, ажалша бэрхэ зонтойнь хани халуугаар хөөрэлдэһэндэл гэхэ юм. Зунай аяама халуун. Гурбан азербайджан басагад, тухайлхада, яблока сугларуулха забһартаа ажал хүдэлмэри тухайда хөөрэлдэжэ хэбэртэй. Хажуудань бурианье жаахан басаган зогсонхой, ахамад нухэдөөрөө хэрэгые заабол үргэлжэлүүлхэ гэһэн удхатайгаар хараха юм. Бүри саанань үрэ жэмэсээ һээг модод һасхайлдана, тиигэжэ сэнхир номин огторгой.

конь Бородин хоёрой «Аян замдаа», «Тундрадахи сай», «Тайбореэй дура» гэжэ «зурагууд өөрын маяг хэлбэритэй, шэнжэтэй. Шухалань гэхэдэ, мүнөө сагай байдалые, мүнөө үеын хүнүүдые тодо хурсаар харуулхые оролдоо. Скульптурын таһалагда ороһон хүн бүхэн Андреевэй «Кресла дэ һууһан Ленин» гэжэ бүтээлые нилээд удаан һонирхон харадаг.

Тиигэншьегүй яахаб. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдаһан «Эбтэй нэгэ булэдэ» гэжэ уран зурагай выставкэ Ленин багшадаа эшэ үндэһэтэй хэ юм. Экспонат бүхэнинь ахадүү совет арадуудай хэлбэрицэгүй хани нүхэсэлые эли бодо гэршэлнэ.

М. ОСОДОЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошо) уран зураашад Бородин, Садык-Заде болон А. С. Абрамян гэгшэдэй «Тундрадахи сай», «Эдир наһан», «Баригдажа байһан гудамжа» гэһэн бүтээлнүүдые харанат.

Дондок УЛЗЫТУЕВ

МИҺЭР ЭЛ

Һүни бүрил
шинийм миһэрэл
Һүүдэр мэтээр
даганал намай.
Хэлшы намдаа,
инаг эхэнэр,
Хэзээ ерэхэб
золгохо сагнай.
Шинии миһэрэл —
сэдьхэлэйш гэрэл,
Шинии миһэрэл —
энэрхы эхэрэл.
Түшэгһөө түшэг,
түрэлһөө түрэл,
Гүүрээн ябаһан
нарам. нэрэм
Шинии миһэрэл —
һүниин нэмэрил,
Шинии миһэрэл —
инагай мэдэрэл.
Эржэн, субад,
эмтэ үрил
Эблэн холбоһон
эрдэниин шүрэл.
Шинии миһэрэл —
шэдитэ урал,
Шинии миһэрэл —
бодото дурлал.
Үбэлэй сагта
нажарай тэхэрил,
Үүлэгүй номин
үндэр тэнгэрил.
Шинии миһэрэл —
намарай ольбон,
Намарай ольбон,
наһанайм зоболон.
Уулзаха гүбди,
инаг эхэнэр,
Угтаа нэгэтэ,
сугтаа бидэнэр?
Ордынкын хуушан гудамжаар
гансаараа зайжа ябахадам,
Ородой түүхын эхин үе
ошотон гэнтэ һанагдажа,
Орой дээрэһээмни
тонгойлдон,
юушьеб шэбэнэжэн мэтээр
Эрдэни ехэ үргөөнүүд
гал ниддөөр эмниддээ.
Алтай тээһээ бөөгнөрөн ороһон
аадарай үүлэндэл хүсые
Алтарганата тала
арьяатанай дундаһаа
суглуулаа юм гү?
Алдарай түлөө гү,
алтанай хойноһоо гү, али
ами наһанай хэрэгээр
Алтан-Ордагай
засаг түрые
тоггоохо гэжэ һэдэж юм гү?
Москва, Москва,
эхиншин намда элихэн,
Монголшуудай залантай
аяар холоһоо холбоотойш.
Модон һүмын оройһоо
гуулин хонхоор нэрьен,
Молор шулуун хэрэмнүүдэ
үргэдхэһөөр бодолойш.
Бартаа ехэ тайгые
эрэлхэгээр гаталан,
Баран олон яһатанаа
бахим холбоо баталан,
Түрэ засагайшни эхин
түмэр мэтээр бүхэжөө,
Түрэл садан арадуудай
нэгэдэл болон мүнхэжөө.
Үүр хираанаар хараһадам,
Долгорукий хаанай
Үер зээрдэ морин
үүрэһөөн инсагаалжа.
Үе сагуудай дабаан дээрэһээ
ута гараа һунган,
Үндэр нэгүурта зээнинь
үргэлжэдэл гэлэй.
Түбхинэһэһөө юһөө
түмэнэй түшэг гэлсүүлжэ,
Түбнин олон амитанай

МОСКВА ТУХАЙ ШҮЛЭГ

гантиг шулуун мавзолей.
Элинсэгүүдэйни омогорхол —
эсэгэ буурал Ленинмнай
Эгүүридэ мүнхэржэ
эндээ мүнөө хэбтэлэй.
Багша Ленинэй өөүнһаа
барлагдажа оршоһон
Бата үндэр сэргэ —
Баатар Улаан Москва.
Баруун, Дурна зүгүүдэй
хүйһэн дээрэ тодорһон
Барисаа холбоо зангилһан
тэнишүүгэй мушхалаа.
Ордынкын хуушан гудамжаар
орой һүниин зоргоор
Хамтынгаа байра тээшэ
яралгүйхэн шэлэнһээр
Сэсэн сэлмэг бодолтой
яһатан бүгэдын нүхэдүүдээр
Сэдьхэлэйнгээ холбоое
сээжэн дотороо бэхилһээр
Алтан ганжарта Кремль,
Арбаадай талмай дээгүүр
Алхалан ябахада гансааран
алагхан зурхэн хүлтүү.
Алхан угайнь түүхэ
арад зоноймни хубитай,
Анда түрэл байһандань
аргагүйхэн хүлгэнэ гү?
Агуу һүниин Москва,
гудамжаануудайшни шааян
Аалин аалин замхажа,
агнэ суураан шэнгэрнэ.
Сэнхир ногоон галтай
таксинууд лэ хаа-яа
Центр тээшэ хэбэртэй
бумбэлзэһөөр үнгэрнэ.
Һүүлшын электричкэ
түбынь болон ерэгшэ
Түрэлхи нийслэл хотоёо
түхэрсэлэн урсаһан
Түни дулгээн Москва гол —
түүхыншни агуу гэршэ.
Ородой түүхын булагһаа
эхи абаһан Москва гол
Олохон шүһата тэмсэлые
нюрган дээрэ эбхээ.
Дотно гадныь дайсадай
дорьбоото шарүүн үенүүдэй
Доһолгоото дуунуудые
долгидооро улхэв.
Эшэгы гэртэ түрэһэн
элдин талын хүбүүн
Эльгэлэн зогсоноб
һургээө наран зуралзажа,
Һүрөөтэ хонгёо үүрнэжээр
бульварнуудые сошооно.
Кремлиин нангин курантнууд
һүниин һоорто ханхинажа
Хэшэгтэ амгалан үглөөдэртөө
хэтын жаргал үршөөн
Ашата түрэл Москва,
аиха түрүүн бууҺадаа
Альган дээрэһээ энхэрээши
үншэн ганса намаё.
Табан жэлэй хугасаада
табан түбинн үринзэрээ
Таниілсулан тэдхээлэшн
талын малша хүбүүе
Баглаа номнол заалгаһан
багшанаргаш эндэһээ,
Бардам зугаа дэлгэһэн
үетэн нүхэдни эндэһээ.
Баян ужам сээжэтэй
баабай мэтэ Москвамни
Баяр, жаргал, найдалнай
баран шинии этгэлһээ.
Москва, Москва,
угаймнай нангин һудал
Миралзан намирһан
тугаймнай алтан ендор.
Далайдал уудам
Эхэ оронаймнай гулатэ,
Далайһан дайсанай
дабшагүй орьёл үнрэл
Түрэлхи Москва!
Түмэн түмэн галнуудшни
Түүхэдэ үзэгдөөгүй
түүхэдэшээтэй гэгээтэй
Үүрэй холонтой —
һүниин нэгэдэн нинлзэн
Үндэр тэнгэриин
хаяа доогуур зэрэлэгтэй
Эржэн шэжэр
Софииска соборой бумбэн
Эртын наранай элшэ туяа
эльбэ.
Энгэр ехэ
Улаан талмай дорьбоожо,
Эелжэтэ хаяан
эгэ алхалан һэлгэ
Шэнэ үглөө
шэлжэн бу
Москва дээ
Шарэм түмэрэй
шэрээдэйһээ шэдэлгүй
Шэхэнэй шэмэг —
Лихачевой, Кировэй нэрэм
Шалдэг түрүү заводууд
шэрээдэйһээ шэдэлгүй
Амар мэндэ,
Москва хото
амгалан үглө
Алтан галта аглаг һүниие
һэтэ гаралаб
Эхин түүхыншни
эрье дамжан, энэ шүлэг
Эртын наранаар
уридал
шадаа барилай

АРХИДАЛГЫН ЮҺЭН ҮЗЭГДЭЛ

— Б-б-би ар-рахниень уугааб! Залгааб! Тэдэ юун болоо юм? Хүнэй зөөри хулуугаа бэшэб. Танай бэшэ, өөрынгөө хотодо уунаб. Таалад сэхэр бү хүхилдэгты, бү баһагты. Айнагүйб. Айхашьегүйб. Хэншье намайе зонхилжо шадахагүй. Вот!— гэжэ ерээд, архинша һагларгар ехэ үһэтэй толгойгоо арсаландал һэжэржэрхёод, стол ёборжорхиходонь, аяга табагууд альга ташаһандли ханхинашабад (нэгэдэхи зураг).

— Архи амасаагүй хүн гэжэ бии юм гү, ы? Нүхэр, бари хундагаяа. Мүргэлдүүлэе. Зай, зай, бү ушаганыш даа. Али намайгаа голобо гүш, хүн гэжэ тообогүй гүш? Намдашни мүнгэншье, нүхэдшье байха. Нэгэ рюмкэ архиһаа арсааб гэжэ ядаг юм. Эрэ хүн гүш, али.. гү, ы? Зай, з-зай, бү һурхэйтэл даа, шинии тухай сэхэ сэбэрнүүдые харагдаһан байха. Ягаа мээл шудхажархилтай хүмши да... ы! Мяханһааш миханан таһархайгүй; намайгаа хайрлажа балгажархи даа,— гэхэ мэтээр архинша нүгөөдөө заан мэтэ задарюунаар баалана, бадхана (хоёрдохи зураг).

— Мэдэнэгши, ши яндан амитанши. Һамганайнгаа гарта орошоод тэ һабиганажа, халхинбай үлэһэн тээшэ һайбарлажа ябаһан һэбхихэн, тулюурхан зөөрхы аабзаш. Хүнэй нэлбэһон нэлбодоһон гээшэш,— гэжэ архи уулгажа ядаһан нөөхиммай хажуудахиингаа муус уудалжа эхилнэ, хүрүүл хараал үгдэхэһэ һэдэнэ, үнэринэ, хэлэ аманиинь хурсадана (гурбадахи зураг).

— Ухаал бү-тү-гүүрэ— гээ ун-а-дам хүрээнэ-тээ»... һаһаа! Гашуухайшье, хатуухашье һаа, амтатай зөөрэхэнш даа, шэнгэсэзтэйхэн. Хүндэ нэгэл наһан үгтэдэг даа. Хүхюутэй зугаатай ябаад лэ, холшорхон басагадые жаргуулаад лэ, хатуухан хараташ нухэсөөд лэ, хол-борхой юртэмсэнһөө хахасадаманшье хамаагүй дэ, —гэн, архина гамтайхан шэнэн үужархёд, зүгын бал тамшаажа һуулан баабгайдал, хундагыгаа амһарые

долёожорхино (дүрбэдэхи зураг).

— Нүхэ-аад, хатарая, зугаалая! Би дуу дуулахам. Бидэ дэбжэрхэм. Намдал түргэн... намдал... намдал... хүн байхагүй. һэ-һэ! һа-һаа! Гүгүү! Ау-уу!—гэжэ мэтээр һүхирэн, улин, ооголон, түмэр хаалга сооки нармагшан мэтээр архиншамнай ашашлажа мэдэбэ (табадахи зураг).

— Һэг-һэг, (зурадоно). Ви хэндэ ямар хоро хээбиб? Намайе юундэ шоо үзэнэбта? Хюмһанай харьншьеэ тухай гэм зэмэ хэхэ хүн бэшэб. Хамаг зон, адагуусан, хорхой шумуулшье намда хайратай. Ай, хөөрхэд, намаяа хулисыт гэн, мэнэ һаа дэбхэржэ, унажа бодожо, һүхирэжэ, нюур амаяа уршагануулжа һүүгшамнай бодигоосогүй хоннин нюдэ гарган, нюураа нэлбөһөөрөө угаажа, нэрэ һүрагай һүгшарка оробо (зургаадахи зураг).

— Ухааб. Үшөөл уухаб! Боошхоор асаргаты, уухаб! «Наян наваа наяалай даа»... Асагты наашань, архием. Амараг намда хэрэгтэй, эба эжы арилагты. Булта зон тонилогты, долоон хүндын саагуур, далан дабааһай араар...—уэмжэгүй нюлсагар улаан шарайтай болошоһон архинша архи, сай, угааһан хэхэ мэтэ нойтон ли гэнэн юумые хотынгоо хар-

гы руу залана, нэлбоно, ингесаална, байра дээрэ һуужа ядана (долоодохи зураг).

— Эндэ хэн биив, дүтэлэгты наашаа! Хутагам алим бэ? Намда юуншье хэрэгтүй. Алахаб. хюдахаб! — гэжэ арьяатан мэтээр дэбхэрэн бодохотоё адли, хэлэ амаяа алдан, тад гэдэргээ хабтайшаба. Урдаа, тойроод байһан юумые бута зада сохибо. Уйгарлаха, хараахань тэсэлгүй (наймадахи зураг).

— Эдлигүүд! Намайе нэгэргүй гэжэ һанаа гүт?! Хүнэй нэрэ хүн байхаб. Харуулхал байхаб!—гэжэ һүхиреэд, тэрэ унан дүлан газаашаа гүүлбэ. Үйлсын тэгэндэхи шалбааг соо нэгэ амитанай

хоршогонохые дуулаад, ехэ баясаһан янзатай тиишэ ялтарлаба. Үдэншьегүй хоёр амитад зэргэ хурхиралдашаба. Тэдэ шэнэ ерэһэн ханиингаа ойгоо гутама мухай үнэрһөө жэрхэйһэн гахай «оог» гээд нюур дүрөөрнь нойто хажжархёод, оро бодогүй ондогоһон ехэлдэб (юһэдэхи зураг).

Хүндэ муута Архинша! Шинии «галзуу» үһантай «нүхэсэлтын» юһэн үзэгдэлые адаглаад, шэнжэлээд, энэнэнь мүнгэн һэ шэбэ. Энээние хайшалжа абаад, костюмайнгаа энгэрэй газаа талын хармаанда зохидхоноор эбхэжэ хээд, дуутархин архи уухаардаа урда нэмэ һэжэ харадаг байхэшни хүсэгшэ

БУДАМШУУ.

ШАТАР

ҺҮҮЛШЫН ТУРАЙ УРДА ТЭЭ

СКОПЛЕ. (ТАСС). Шатарай Бүхэдэлхэйн Олимпиадын һүүлшын турай урда тээ совет команда хахад очкогоор Венгрин шатаршадые ахиижа ябана. Аргентинын командатай уулзахадаа, манай 4 гроссмейстер бултадаа тэнсэһэн байгаа: Петросян — Гарсия, Корчной—Рубинетти, Смыслов — Дебарнот, Карпов — Хазе.

14-дэхи турта бэшэ командануудай уулзалга иимээр дүүрэбэ: Венгри — Голланди — 2,5:1,5, Румыни — ФРГ — 1,5:0,5 (хоёр партинь хойшолуулагданхай), Болгари — Испани — 2:2, Югославия — Польшо—3:1, Швеци — Дани — 1,5:1,5

(1), Чехословаки — Швейцари — 3:1, США — ГДР — 2:1 (1 партинь хойшолуулагданхай).

Энэ турай һүүлдэр СССР-эй шатаршад — 39, Венгриин команда — 38,5, Югославиин гроссмейстернүүд 35,5 очкотой болоод тү-

рүүлжэ ябана. Чехословакиин (33), ФРГ-гэй (31), Румыниин (30,5) шатаршад удаадахи һуурин нуудые эзэлнэ.

Түгэсхэлэй мурысөөндэ һүүлшын наадаанда манай шатаршад — Румыниин командатай, Венгрин сулгуулагдамал команда ФРГ-гэй тулалдаандтай уулзаба.

С. БАЛДУЕВАП
буулгабари.

Гунга ЧИМИТОВ

АЙЛШАД

(БАСНИ)

Амаргүй ямба хүндэтэй
Арсалан, Барас,
Баабгайнар
Ара, тала, нугаараа
Албан хэрэгээр ябанал
ха.
Доогуур жаахан
тушаалтай
Доргон, Үнэгэн,
Шононууд
Агуу дээдэ зэргэтэнээ
Аргагүй болон угтаажа,
Хааѓуур ягуураа
ябуулна,
Хамаг һайханаа
харуулна,
Уран үгэ хэлэнэ,
Урда хойноһо ороно.
Сэрхэмэй юумэ
үргүүлнэ,
Сэнтэй эдеэ эдюулнэ.
Дээгүүр тушаал зэргэтэй,
Дэндүү ехэ аашатай
Арсалан, Барас,
Баабгайнууд
Айлшан боложо
ябахадаа,
Хүндэ амбадаһь хүртэжэ,
Хүхилдэн, сэнгэн
амархадаа,
Албан хэрэгтээ шадамар,
Амаргүй бэрхэ байнат
гэн,
Үнэгэн, Доргон,
Шононуудаа
Шонхоо мэтэ нюдэ
ороно.
Улүү ехээр магтажа,
Үнтэхоо нуха хоорондоо
Һорһон малгай үмдэхүүлнэ,
Хүхиһэн, хөөрэнэн
ээдын
Хүлдэ унан оролдожо,
Агуу ехэ айлшадайнгаа
Алдар нэрыень дуудажа,
Гурба-дурбэн хонгг соо
Гунигүйгөөр сэнгүүлээд,
Дабаан хүрэтэр үдэшэжэ,
Дарха аргаар сэржэлээн,
Халуун уургаа табижа,
Харгы замдань үдэшэнэ.
Һайшаал медальда
хүртэхэби гэн,
Һабараа хабсаран
зальбарна.
Дээрэ хэлэгдэһэн
Дэндүү ехэ зиндаатай
Ан арьяатанай
Абари зан
Худөөдэш, хотодош
байдаг.
Хүнүүдэйш дунда
харагдадаг
Хэн хэндээ туһатай
Хэрэг хэхэнгээ оронда
Бэе бэеэ хүндэлжэ,
Бэе бэеэ магтажа,
Бэе бэеэ үдэшэлсээжэ
Байдаг ушар дайралдадаг.

ШЭНЭ ТААБАРИНУУД

1. Хоёр, хэдэн хуудаһатай,
Холо ойрын һонинтой.
Үнгэ бүриин бэшэгтэй,
Үдэр бүриин һонинтой.
(Газетэ).

2. Ухаатанай зохёоһон,
Урашуулай бүтээһэн,
Үүлэн дээгүүр дүүлидэг,
Үдэр һүнигүй хүхинэдэг.
(Самолёт).

3. Зула шарахан зүһэтэй,
Зуралзаһан гүйдэлтэй.
Мэхэтэйшүүлые тэрээнтэй
жэшэдэг.
Эхэнэрнүүдые тэрээнтэй
гоёодог, (Үнэгэн).

4. Худөө дайда гэртэй,
Хэдэн олон нэрэтэй.
Хара һаналтанине
тэрээнтэй адлидхадаг,
Тэрэнине хороогшодые
мүнгөөр шагнадаг. (Шоно).

5. Дурбэн үнгын эрээн
саарһан,
Духэриг зоной хара
тоосоон. (Хаартын
наадан).

Б. НАМСАРАИН.